

III

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

REGULAMIN POSTĘPOWANIA PRZED TRYBUNAŁEM EFTA

SPIS TREŚCI

PRZEPIS WSTĘPNY	18
Artykuł 1 Definicje	18
Artykuł 2 Cel	18
TYTUŁ I ORGANIZACJA TRYBUNAŁU	19
Rozdział 1 SĘDZIOWIE	19
Artykuł 3 Rozpoczęcie kadencji sędziego	19
Artykuł 4 Złożenie ślubowania	19
Artykuł 5 Uroczyste zobowiązanie	19
Artykuł 6 Zwolnienie z funkcji sędziego	19
Artykuł 7 Porządek pierwszeństwa	19
Rozdział 2 PREZES	20
Artykuł 8 Wybór prezesa	20
Artykuł 9 Zakres uprawnień i obowiązków prezesa	20
Artykuł 10 Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do prezesa	20
Rozdział 3 SEKRETARIAT	20
Artykuł 11 Mianowanie sekretarza	20
Artykuł 12 Zastępca sekretarza	21
Artykuł 13 Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do sekretarza i zastępcy sekretarza	21
Artykuł 14 Zakres uprawnień i obowiązków sekretarza	21
Artykuł 15 Prowadzenie rejestru	22
Artykuł 16 Dostęp do rejestru, wyroków i postanowień	22
Artykuł 17 Upoważnienie do zapewniania funkcji sekretariatu	22
Rozdział 4 URZĘDNICY I INNI PRACOWNICY	22
Artykuł 18 Mianowanie	22
Artykuł 19 Organizacja	23
Rozdział 5 FUNKCJONOWANIE TRYBUNAŁU	23
Artykuł 20 Kalendarz prac Trybunału	23
Artykuł 21 Wyznaczenie sędziego sprawozdawcy	23
Artykuł 22 Wyłączenie sędziego z udziału w rozpoznawaniu sprawy na jego żądanie i z inicjatywy prezesa	23
Artykuł 23 Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do sędziego	24
Artykuł 24 Rozprawy	24

	Artykuł 25 Sporządzanie protokołu	24
	Artykuł 26 Narady	24
	Artykuł 27 Orzeczenia Trybunału – kworum	24
	Artykuł 28 Sprawozdanie roczne	25
Rozdział 6	JĘZYKI	25
	Artykuł 29 Język Trybunału	25
	Artykuł 30 Postępowanie w sprawie wydania opinii doradczej	25
	Artykuł 31 Świadkowie	26
	Artykuł 32 Publikacje Trybunału	26
TYTUŁ II	WSPÓLNE PRZEPISY PROCEDURALNE	26
Rozdział 1	PRAWA I OBOWIĄZKI PEŁNOMOCNIKÓW, DORADCÓW, ADWOKATÓW LUB RADCÓW PRAWNYCH	26
	Artykuł 33 Przywileje, immunitety i ułatwienia	26
	Artykuł 34 Status przedstawicieli stron	26
	Artykuł 35 Uchylenie immunitetu	27
	Artykuł 36 Wykluczenie z postępowania	27
Rozdział 2	POWIADOMIENIA I DORECZENIA	27
	Artykuł 37 Powiadamianie o wnioskach o wydanie opinii doradczej	27
	Artykuł 38 Metody dokonywania doręczeń	27
Rozdział 3	TERMINY	28
	Artykuł 39 Obliczanie terminów	28
	Artykuł 40 Skarga, której przedmiotem jest akt wydany przez Urząd Nadzoru EFTA	28
	Artykuł 41 Odległość	29
	Artykuł 42 Wyznaczanie i przedłużanie terminów	29
	Artykuł 43 Siła wyższa	29
Rozdział 4	ZWYKŁY TRYB POSTĘPOWANIA I ODSTĘPSTWA OD NIEGO	29
	Artykuł 44 Tryby rozpoznawania spraw	29
	Artykuł 45 Utajnienie tożsamości i pominięcie pewnych danych wobec opinii publicznej	29
	Artykuł 46 Połączenie spraw	30
	Artykuł 47 Zawieszenie postępowania	30
	Artykuł 48 Odroczenie rozpoznania sprawy	30
Rozdział 5	POMOC PRAWNA	31
	Artykuł 49 Pomoc prawna	31
	Artykuł 50 Wniosek o przyznanie pomocy prawnej	31
	Artykuł 51 Decyzja w przedmiocie przyznania pomocy prawnej	31
	Artykuł 52 Zaliczki i pokrycie kosztów	32
	Artykuł 53 Cofnięcie pomocy prawnej	32
Rozdział 6	PROCEDURA PISEMNA	32
	Artykuł 54 Składanie pism procesowych	32
Rozdział 7	SPRAWOZDANIE WSTĘPNE	33
	Artykuł 55 Sprawozdanie wstępne	33

Rozdział 8	ŚRODKI ORGANIZACJI POSTĘPOWANIA I ŚRODKI DOWODOWE	34
	Artykuł 56 Środki organizacji postępowania i środki dowodowe	34
	Artykuł 57 Środki organizacji postępowania	34
	Artykuł 58 Środki dowodowe	34
	Artykuł 59 Przetwarzanie poufnych informacji i materiałów	35
	Artykuł 60 Dokumenty, których udostępnienia odmówił Urząd Nadzoru EFTA	35
Rozdział 9	WZYWANIE ORAZ PRZESŁUCHIWANIE ŚWIADKÓW I BIEGŁYCH	35
	Artykuł 61 Zeznania świadków	35
	Artykuł 62 Przesłuchiwanie świadków	36
	Artykuł 63 Opinia biegłego	36
	Artykuł 64 Obowiązki świadków i biegłych	37
	Artykuł 65 Sprzeciw wobec wezwania świadka lub wyznaczenia biegłego	37
	Artykuł 66 Koszty wezwania świadków i wyznaczenia biegłych	37
	Artykuł 67 Protokół posiedzeń wyznaczanych w celu przeprowadzenia dowodu	37
	Artykuł 68 Pomoc sądowa	37
Rozdział 10	USTNY ETAP POSTĘPOWANIA	38
	Artykuł 69 Termin otwarcia	38
	Artykuł 70 Pominięcie ustnego etapu postępowania	38
	Artykuł 71 Sprawozdanie na rozprawę	38
	Artykuł 72 Nieobecność stron na rozprawie	38
	Artykuł 73 Wspólna rozprawa dla większej liczby spraw	39
	Artykuł 74 Prowadzenie posiedzeń	39
	Artykuł 75 Rozprawa przy drzwiach zamkniętych	39
	Artykuł 76 Zwracanie się do Trybunału	39
	Artykuł 77 Zamknięcie ustnego etapu postępowania	39
	Artykuł 78 Otwarcie lub otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania	39
	Artykuł 79 Protokół rozprawy	39
Rozdział 11	WYROKI I POSTANOWIENIA	40
	Artykuł 80 Informowanie o datach ogłoszenia wyroków	40
	Artykuł 81 Zawartość wyroku	40
	Artykuł 82 Ogłoszenie i doręczenie wyroku	40
	Artykuł 83 Zawartość postanowienia	41
	Artykuł 84 Podpisanie i doręczenie postanowienia	41
	Artykuł 85 Moc wiążąca wyroków i postanowień	41
	Artykuł 86 Informacja	41
	Artykuł 87 Sprostowanie wyroków i postanowień	41
TYTUŁ III POSTĘPOWANIE W SPRAWIE WYDANIA OPINII DORADCZEJ		42
Rozdział 1	PRZEPISY OGÓLNE	42
	Artykuł 88 Zawartość wniosku o wydanie opinii doradczej	42
	Artykuł 89 Utajnienie tożsamości	42

Artykuł 90	Udział w postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej	42
Artykuł 91	Strony w postępowaniu głównym	43
Artykuł 92	Tłumaczenie i doręczenie wniosku o wydanie opinii doradczej	43
Artykuł 93	Odpowiedź w formie postanowienia z uzasadnieniem	43
Artykuł 94	Związanie Trybunału w czasie wnioskiem o wydanie opinii doradczej	43
Artykuł 95	Wniosek o wyjaśnienia	43
Artykuł 96	Koszty w postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej	44
Artykuł 97	Wykładnia opinii doradczych	44
Rozdział 2	TRYB PRZYSPIESZONY	44
Artykuł 98	Tryb przyspieszony	44
Artykuł 99	Składanie i doręczanie pism procesowych	44
TYTUŁ IV	SKARGI BEZPOŚREDNIE	45
Rozdział 1	REPREZENTACJA STRON	45
Artykuł 100	Obowiązkowe zastępstwo procesowe	45
Rozdział 2	PROCEDURA PISEMNA	45
Artykuł 101	Treść skargi	45
Artykuł 102	Informacje do celów doręczeń	45
Artykuł 103	Załączniki do skargi	46
Artykuł 104	Dostosowanie skargi	46
Artykuł 105	Niezłożenie wymaganych dokumentów	46
Artykuł 106	Doręczenie skargi	47
Artykuł 107	Odpowiedź na skargę	47
Artykuł 108	Replika i duplika	47
Artykuł 109	Skargowy model procesu	47
Rozdział 3	ZARZUTY I DOWODY	48
Artykuł 110	Nowe zarzuty	48
Artykuł 111	Dowody i wnioski dowodowe	48
Rozdział 4	INTERWENCJA	48
Artykuł 112	Cel i skutki interwencji	48
Artykuł 113	Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta	48
Artykuł 114	Decyzja w przedmiocie wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta	49
Artykuł 115	Przedstawienie uwag interwenienta	49
Rozdział 5	TRYB PRZYSPIESZONY	50
Artykuł 116	Tryb przyspieszony	50
Artykuł 117	Procedura pisemna	50
Artykuł 118	Interwencja w trybie przyspieszonym	50
Artykuł 119	Ustny etap postępowania	51
Rozdział 6	KOSZTY	51
Artykuł 120	Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów	51
Artykuł 121	Ogólne zasady podziału kosztów	51

Artykuł 122	Koszty interwenientów	51
Artykuł 123	Koszty w przypadku cofnięcia skargi	52
Artykuł 124	Koszty w przypadku umorzenia postępowania	52
Artykuł 125	Koszty sądowe	52
Artykuł 126	Koszty podlegające zwrotowi	52
Artykuł 127	Spory w zakresie kosztów podlegających zwrotowi	52
Artykuł 128	Zasady płatności	53
TYTUŁ V	PROCEDURY SZCZEGÓLNE	53
Rozdział 1	PRYZYDZIELANIE WNIOSKÓW I SKARG SĘDZIEMU SPRAWOZDAWCY	53
Artykuł 129	Przydzielanie wniosków i skarg sędziemu sprawozdawcy	53
Rozdział 2	UGODA, COFNIĘCIE SKARGI, UMORZENIE POSTĘPOWANIA I KWESTIE INCYDENTALNE	53
Artykuł 130	Ugoda	53
Artykuł 131	Cofnięcie skargi	53
Artykuł 132	Umorzenie postępowania	54
Artykuł 133	Kwestie formalne i incydentalne	54
Rozdział 3	WYROKI ZAOCZNE	54
Artykuł 134	Wyroki zaoczne	54
Artykuł 135	Sprzeciw od wyroku zaocznego	55
Rozdział 4	WNIOSKI I ŚRODKI ZASKARŻENIA DOTYCZĄCE WYROKÓW I POSTANOWIEŃ	55
Artykuł 136	Pominięcie rozstrzygnięcia	55
Artykuł 137	Powództwo osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu	55
Artykuł 138	Wykładnia wyroków i postanowień	56
Artykuł 139	Wznowienie postępowania	56
Rozdział 5	ZAWIESZENIE WYKONANIA AKTU I INNE ŚRODKI TYMCZASOWE	57
Artykuł 140	Wniosek o zawieszenie wykonania aktu lub o zastosowanie środków tymczasowych	57
Artykuł 141	Rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku	57
Artykuł 142	Postanowienie o zawieszeniu wykonania aktu lub o zastosowanie środków tymczasowych	57
Artykuł 143	Zmiana okoliczności	58
Artykuł 144	Ponowny wniosek	58
Artykuł 145	Zawieszenie na podstawie art. 19 porozumienia o nadzorze i Trybunale	58
PRZEPISY KOŃCOWE	58	
Artykuł 146	Regulamin dodatkowy	58
Artykuł 147	Przepisy wykonawcze	58
Artykuł 148	Wideokonferencje	58
Artykuł 149	Uchylenie	59
Artykuł 150	Publikacja i wejście w życie	59
Załącznik I – Decyzja Trybunału z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie składania i doręczania pism procesowych za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt (2017/C 73/09)	60	
Załącznik II	62	

TRYBUNAŁ EFTA,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 108 ust. 2,

uwzględniając kompetencje przyznane Trybunałowi w Porozumieniu pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, w szczególności jego art. 43 ust. 2 oraz art. 43 protokołu 5 do tego porozumienia (statut Trybunału),

uwzględniając zatwierdzenie przez rządy państw EFTA

PRZYJMUJE NASTĘPUJĄCY REGULAMIN POSTĘPOWANIA:

PRZEPIS WSTĘPNY

Artykuł 1

Definicje

1. W niniejszym regulaminie:
  - a) przez „porozumienie EOG” rozumie się część główną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, protokoły i załączniki do tego porozumienia, jak również akty w nich określone;
  - b) przez „porozumienie o nadzorze i Trybunale” rozumie się Porozumienie między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości oraz protokoły i załączniki do tego porozumienia;
  - c) przez „statut” rozumie się protokół 5 do porozumienia o nadzorze i Trybunale dotyczący statutu Trybunału EFTA;
  - d) przez „państwo EFTA” rozumie się państwo będące członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz porozumienia o nadzorze i Trybunale;
  - e) przez „państwo członkowskie UE” rozumie się państwo będące członkiem Unii Europejskiej, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
  - f) przez „osoby zainteresowane” rozumie się państwa i instytucje upoważnione na podstawie art. 20 statutu do składania pism procesowych lub uwag do Trybunału;
  - g) przez „stronę” i „strony”, używane bez innego oznaczenia, rozumie się każdą stronę postępowania, w tym interwenientów;
  - h) przez „stronę główną” i „strony główne” rozumie się, stosownie do przypadku, skarżącego lub pozwanego albo obu;
  - i) przez „sędziego *ad hoc*” rozumie się osobę zastępującą sędziego, wybraną na podstawie wykazu ustalonego za porozumieniem przez rządy państw EFTA zgodnie z art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale. Osobę tę wybiera się spośród osób wymienionych w wykazie i wyznaczonych przez rząd, który powołał stałego sędziego, który ma zostać zastąpiony.
2. Wszelkie odniesienia do rodzaju męskiego w razie potrzeby rozumie się jako odnoszące się odpowiednio do wszystkich płci.

Artykuł 2

Cel

Przepisy niniejszego regulaminu wykonują i uzupełniają, w niezbędnym zakresie, odpowiednie postanowienia Porozumienia EOG, porozumienia o nadzorze i Trybunale oraz statutu.

TYTUŁ I

ORGANIZACJA TRYBUNAŁU

ROZDZIAŁ 1

Sędziowie

Artykuł 3

Rozpoczęcie kadencji sędziego

Kadencja sędziego rozpoczyna się w dniu określonym w akcie mianowania. Jeżeli akt mianowania nie zawiera postanowień dotyczących daty rozpoczęcia kadencji, kadencja rozpoczyna się w dniu wydania aktu mianowania.

Artykuł 4

Złożenie ślubowania

Przed objęciem obowiązków sędziowie składają, zgodnie z art. 2 statutu, na pierwszym jawnym posiedzeniu Trybunału, w którym uczestniczą po mianowaniu, ślubowanie lub, ewentualnie, uroczyste oświadczenie w brzmieniu:

„[Ślubuję/Uroczyście oświadczam], że powierzone mi obowiązki będę wykonywać bezstronnie i sumiennie; [ślubuję/uroczyście oświadczam], że utrzymam w tajemnicy treść narad Trybunału EFTA”.

Artykuł 5

Uroczyste zobowiązanie

Niezwłocznie po złożeniu ślubowania sędziowie podpisują zgodnie z art. 4 statutu oświadczenie, w którym uroczyście zobowiązują się do przestrzegania, w trakcie kadencji, jak i po jej zakończeniu, obowiązków wynikających ze sprawowanej funkcji, zwłaszcza obowiązku uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu kadencji.

Artykuł 6

Zwolnienie z funkcji sędziego

1. Jeżeli Trybunał ma rozstrzygnąć, na podstawie art. 6 statutu, czy dany sędzia nie spełnia już wymaganych warunków lub nie czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z jego urzędu, prezes wzywa zainteresowanego sędziego do przedstawienia wyjaśnień przed Trybunałem, na posiedzeniu niejawnym i pod nieobecność sekretarza.
2. Stanowisko Trybunału przyjmowane jest z wyłączeniem obecności sekretarza. Zainteresowany sędzia nie uczestniczy w naradzie.

Artykuł 7

Porządek pierwszeństwa

1. Starszeństwo wśród sędziów oblicza się od chwili objęcia przez nich obowiązków.
2. W przypadku jednakowego starszeństwa służbowego o pierwszeństwie decyduje wiek.

3. Sędziowie, których mandat został odnowiony, zachowują dotychczasowe miejsce w porządku pierwszeństwa.
4. Sędziowie wybrani z wykazu, o którym mowa w art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale, zajmują miejsce w porządku po stałych sędziach. Jeżeli w tej samej sprawie obowiązki wykonuje dwóch lub większa liczba takich sędziów, o pierwszeństwie decyduje wiek.

ROZDZIAŁ 2

Prezes

Artykuł 8

Wybór prezesa

1. Zgodnie z art. 30 akapit trzeci porozumienia o nadzorze i Trybunale sędziowie wybierają spośród siebie, na okres trzech lat, prezesa Trybunału
2. Jeżeli stanowisko prezesa Trybunału zostanie zwolnione przed upływem kadencji, Trybunał wybiera jego następcę na okres pozostający do zakończenia kadencji.
3. Wyboru, o którym mowa w niniejszym artykule, dokonuje się w głosowaniu tajnym. Wybrany zostaje sędzia, który uzyska bezwzględną większość głosów. Jeżeli żaden sędzia nie uzyska bezwzględnej większości, przeprowadza się powtórne głosowanie, a sędzia, który otrzyma największą liczbę głosów, zostaje wybrany. Jeżeli dwóch lub więcej sędziów otrzyma jednakową liczbę głosów, wybrany zostaje najstarszy spośród nich.
4. Nazwisko prezesa wybranego zgodnie z przepisami niniejszego artykułu podlega opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Artykuł 9

Zakres uprawnień i obowiązków prezesa

1. Prezes Trybunału reprezentuje Trybunał.
2. Prezes Trybunału kieruje pracami i administracją Trybunału. Przewodniczy rozprawom, naradom i posiedzeniom administracyjnym.
3. Prezes zapewnia prawidłowe funkcjonowanie Trybunału.

Artykuł 10

Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do prezesa

Jeżeli w odniesieniu do prezesa istnieją przeszkody w wykonywaniu obowiązków lub jeżeli stanowisko prezesa pozostaje nieobsadzone obowiązki prezesa wykonuje jeden z pozostałych sędziów, zgodnie z porządkiem pierwszeństwa ustanowionym w art. 7.

ROZDZIAŁ 3

Sekretariat

Artykuł 11

Mianowanie sekretarza

1. Trybunał mianuje sekretarza.
2. Jeżeli stanowisko sekretarza pozostaje nieobsadzone, osoby zainteresowane objęciem stanowiska zaprasza się w drodze publicznego ogłoszenia o wakacie do złożenia kandydatur w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż trzy tygodnie, z uwzględnieniem pełnych danych o wieku, obywatelstwie tych osób, ich tytułach i stopniach zawodowych i naukowych, znajomości języków, bieżącej i przeszłej działalności zawodowej oraz posiadanym doświadczeniu sądowym i międzynarodowym.

3. Mianowanie przebiega zgodnie z procedurą określoną w art. 8 ust. 3.
4. Sekretarz zostaje mianowany na okres trzech lat. Jego mandat jest odnawialny. Trybunał może zdecydować o odnowieniu mandatu urzędującego sekretarza z pominięciem procedury przewidzianej w ust. 2 niniejszego artykułu.
5. Sekretarz składa ślubowanie zgodnie z art. 4 i podpisuje oświadczenie, o którym mowa w art. 5.
6. Sekretarz może być zwolniony z funkcji tylko wówczas, gdy nie spełnia już wymaganych warunków lub nie czyni zadość obowiązkom wynikającym z jego urzędu. Trybunał podejmuje decyzję po uprzednim umożliwieniu sekretarzowi złożenia wyjaśnień.
7. Jeżeli stanowisko sekretarza zostanie zwolnione przed upływem kadencji, Trybunał mianuje nowego sekretarza na okres trzech lat.
8. Nazwisko sekretarza wybranego zgodnie z przepisami niniejszego artykułu podlega opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Artykuł 12

Zastępca sekretarza

Trybunał może mianować zastępcę sekretarza, którego zadaniem jest wspieranie sekretarza oraz zastępowanie go w razie wystąpienia przeszkody w wykonywaniu jego obowiązków.

Artykuł 13

Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do sekretarza i zastępcy sekretarza

Prezes wyznacza urzędników do wykonywania zadań sekretarza, jeżeli w odniesieniu do sekretarza i, w stosownych przypadkach, zastępcy sekretarza istnieje przeszkoda w wykonywaniu obowiązków.

Artykuł 14

Zakres uprawnień i obowiązków sekretarza

1. Z upoważnienia prezesa sekretarz przyjmuje i przekazuje wszelkie dokumenty, sprawuje nad nimi pieczęć oraz dokonuje doręczeń przewidzianych w niniejszym regulaminie.
2. Sekretarz wspiera sędziów we wszystkich czynnościach urzędowych.
3. Sekretarz strzeże pieczęci i odpowiada za archiwum Trybunału. Zapewnia przygotowanie publikacji Trybunału, w szczególności Zbioru Orzeczeń Trybunału EFTA, i publikacji w internecie dokumentów dotyczących Trybunału.
4. Z upoważnienia prezesa sekretarz jest odpowiedzialny za zarządzanie personelem i administrację Trybunału oraz prowadzenie jego spraw finansowych i księgowość, w tym za przygotowanie i wykonanie budżetu.
5. Instrukcje dla sekretarza przyjmuje Trybunał na wniosek prezesa.
6. O ile w niniejszym regulaminie nie przewidziano inaczej, sekretarz uczestniczy w posiedzeniach Trybunału.

*Artykuł 15***Prowadzenie rejestru**

1. Sekretariat, pod nadzorem sekretarza, prowadzi rejestr, do którego wpisuje się, w kolejności wpływu, wszystkie pisma procesowe oraz materiały i dokumenty do nich załączone.
2. Wzmiankę o wpisie dokumentu do rejestru sekretarz umieszcza na oryginale dokumentu, a na wniosek stron, także na przedstawionych w tym celu odpisach.
3. Wpisy do rejestru i wzmianki przewidziane w poprzednim ustępie są dokumentami urzędowymi.
4. Zasady prowadzenia rejestru są określone w instrukcjach dla sekretarza, o których mowa w art. 14 ust. 5.
5. W Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* publikuje się informację zawierającą datę wpływu skargi wszczynającej postępowanie, nazwiska lub nazwy stron, żądania skargi oraz zwięzłe omówienie zarzutów i głównych argumentów na poparcie skargi, lub, w stosownym przypadku, datę złożenia wniosku o wydanie opinii doradczej, wskazanie sądu odsyłającego i stron w postępowaniu głównym oraz pytania skierowane do Trybunału.

*Artykuł 16***Dostęp do rejestru, wyroków i postanowień**

1. Każdy może przeglądać rejestr w sekretariacie i otrzymywać odpisy lub wyciągi z rejestru, w tym uwierzytelnione odpisy postanowień i wyroków, za opłatą w wysokości ustalonej przez Trybunał na wniosek sekretarza.
2. Każda strona postępowania może, z zastrzeżeniem przepisów art. 59 i 60, za odpowiednią opłatą ustaloną zgodnie z poprzednim ustępem, otrzymać uwierzytelnione odpisy pism procesowych oraz uwierzytelnione odpisy postanowień i wyroków.
3. Akta sprawy nie mogą być udostępnione osobom trzecim, prawa prywatnego ani publicznego, bez wyraźnej zgody prezesa udzielonej po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron. Całkowita lub częściowa zgoda może być udzielona wyłącznie na podstawie złożonego na piśmie wniosku szczegółowo uzasadniającego istnienie interesu prawnego w uzyskaniu dostępu do akt.
4. Trybunał może ustanowić przepisy dotyczące dostępu do archiwów historycznych Trybunału.

*Artykuł 17***Upoważnienie do zapewniania funkcji sekretariatu**

Za zgodą państw EFTA Trybunał może zapewniać funkcje sekretariatu na rzecz organów sądowych o charakterze międzynarodowym.

ROZDZIAŁ 4

Urzednicy i inni pracownicy*Artykuł 18***Mianowanie**

1. Urzednicy i inni pracownicy Trybunału są powoływani zgodnie z przepisami regulaminu pracowniczego Trybunału EFTA.

2. Przed objęciem obowiązków urzędnicy lub inni pracownicy składają przed prezesem i w obecności sekretarza ślubowanie lub, ewentualnie, uroczyste oświadczenie w brzmieniu:

„[Ślubuję/uroczyście oświadczam], że obowiązki powierzone mi przez Trybunał EFTA będę wykonywać lojalnie, dyskretnie i sumiennie”.

Artykuł 19

Organizacja

Trybunał określa i może zmieniać organizację Trybunału.

ROZDZIAŁ 5

Funkcjonowanie Trybunału

Artykuł 20

Kalendarz prac Trybunału

1. Rok sądowy rozpoczyna się w dniu 1 stycznia i kończy się w dniu 31 grudnia każdego roku kalendarzowego.
2. Trybunał ustanawia wakacje sądowe.
3. W nagłych wypadkach prezes może zwołać sędziów podczas wakacji sądowych.
4. Trybunał przestrzega świąt urzędowych obowiązujących w miejscu, w którym ma on siedzibę.
5. W uzasadnionych wypadkach Trybunał może przyznać sędziom urlopy.
6. Dаты wakacji sądowych i wykaz świąt urzędowych podlegają corocznie opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Artykuł 21

Wyznaczenie sędziego sprawozdawcy

1. W możliwie najkrótszym czasie po złożeniu pisma wszczynającego postępowanie w sprawie prezes wyznacza sędziego sprawozdawcę dla tej sprawy.
2. Jeżeli w odniesieniu do wyznaczonego sędziego sprawozdawcy istnieje przeszkoda w wykonywaniu obowiązków, prezes podejmuje niezbędne kroki w celu wyznaczenia innego sędziego sprawozdawcy.

Artykuł 22

Wyłączenie sędziego z udziału w rozpoznawaniu sprawy na jego żądanie i z inicjatywy prezesa

1. Jeżeli sędzia uzna, zgodnie z postanowieniami art. 15 akapity pierwszy i drugi statutu, że nie może uczestniczyć w rozpoznawaniu sprawy, informuje o tym prezesa, który wyłącza go z udziału w rozpoznawaniu sprawy.
2. Jeżeli prezes uzna, że sędzia nie może, zgodnie z postanowieniami art. 15 akapity pierwszy i drugi statutu, uczestniczyć w rozpoznawaniu sprawy, zawiadamia o tym zainteresowanego sędziego i zapoznaje się z jego wyjaśnieniami przed podjęciem decyzji.
3. Zgodnie z postanowieniami art. 15 akapit trzeci statutu wszelkie trudności w stosowaniu niniejszego artykułu rozwiązuje się zgodnie z art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale.

4. Jeżeli na podstawie niniejszego artykułu sędzia zostaje wyłączony lub zwolniony z uczestnictwa w rozpoznawaniu sprawy, w jego miejsce wybiera się sędziego *ad hoc* zgodnie z art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale.

Artykuł 23

Przeszkoda w wykonywaniu obowiązków odnosząca się do sędziego

Jeżeli w wyniku przeszkody w wykonywaniu obowiązków odnoszącej się do sędziego Trybunał nie ma pełnego składu, w jego miejsce wybiera się sędziego *ad hoc* zgodnie z art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale.

Artykuł 24

Rozprawy

1. Daty i godziny rozpraw przed Trybunałem wyznacza prezes.
2. Trybunał może zdecydować o odbyciu posiedzeń w miejscu innym niż to, w którym znajduje się jego siedziba.

Artykuł 25

Sporządzanie protokołu

1. Jeżeli posiedzenie Trybunału odbywa się z udziałem sekretarza, w razie potrzeby sekretarz sporządza protokół, który podpisują prezes i sekretarz.
2. Jeżeli posiedzenie Trybunału odbywa się pod nieobecność sekretarza, prezes poleca, w stosownych przypadkach, sporządzenie protokołu najmłodszemu sędziemu zgodnie z porządkiem pierwszeństwa określonym w art. 7 niniejszego regulaminu; protokół podpisany jest przez prezesa i tego sędziego.

Artykuł 26

Narady

1. Jeżeli w sprawie została przeprowadzona rozprawa, w naradzie uczestniczą jedynie sędziowie, którzy brali udział w rozprawie.
2. Każdy z sędziów uczestniczących w naradzie przedstawia swoje stanowisko i uzasadnia je.
3. Ustalenia przyjęte przez większość sędziów w wyniku ostatecznej dyskusji stanowią podstawę rozstrzygnięcia Trybunału.
4. Narady Trybunału są i pozostają niejawne.
5. Jeżeli przedmiotem narady Trybunału są kwestie administracyjne, bierze w niej udział sekretarz, o ile Trybunał nie zdecyduje inaczej.

Artykuł 27

Orzeczenia Trybunału – kworum

1. Orzeczenia Trybunału są ważne jedynie wtedy, gdy w naradach uczestniczyli wszyscy sędziowie.
2. Jeżeli w wyniku przeszkody w wykonywaniu obowiązków odnoszącej się do sędziego, zwolnienia lub wyłączenia sędziego z wykonywania obowiązków Trybunał nie ma pełnego składu, w miejsce tego sędziego wybiera się sędziego *ad hoc* zgodnie z art. 30 akapit czwarty porozumienia o nadzorze i Trybunale.
3. Orzeczenia Trybunału w sprawach administracyjnych mogą być przyjmowane przy obecności dwóch sędziów. W takich przypadkach głos prezesa jest rozstrzygający.

*Artykuł 28***Sprawozdanie roczne**

1. Trybunał publikuje swoje sprawozdania, postanowienia, wyroki i inne orzeczenia sądowe na swojej stronie internetowej.
2. Trybunał może podjąć decyzję o opublikowaniu sprawozdania rocznego w formie elektronicznej.

ROZDZIAŁ 6

Języki*Artykuł 29***Język Trybunału**

1. Językiem Trybunału jest język angielski. Ma to zastosowanie do całego postępowania, w tym narad, orzeczeń i protokołów Trybunału.
2. O ile w niniejszym regulaminie nie określono inaczej, na etapie pisemnym i ustnym postępowania stosuje się język angielski.
3. Bez uszczerbku dla art. 30 wszelkie załączone dokumenty przedkładane Trybunałowi sporządzane są w języku angielskim lub dołącza się do nich przekład na język angielski, chyba że Trybunał postanowi inaczej.
4. W przypadku obszernych dokumentów wymagane przekłady mogą być ograniczone do wyciągów. Trybunał może jednakże, z urzędu lub na wniosek strony, w każdej chwili zażądać pełniejszego lub całościowego przekładu.
5. Trybunał może, na wniosek strony lub interwenienta niebędącego zainteresowaną stroną, zezwolić tej stronie lub interwenientowi na zwracanie się do Trybunału i otrzymywanie od niego informacji w jednym z języków urzędowych państwa EFTA lub Unii Europejskiej na ustnym etapie postępowania. Trybunał zapewnia tłumaczenie ustne na język angielski i z języka angielskiego. Odpowiedni wniosek w tym zakresie składa się co najmniej trzy tygodnie przed ustnym etapem postępowania.

*Artykuł 30***Postępowanie w sprawie wydania opinii doradczej**

1. W przypadku skierowania do Trybunału wniosku o wydanie opinii doradczej zgodnie z art. 34 porozumienia o nadzorze i Trybunał sąd odsyłający jest upoważniony do sporządzenia wniosku w języku, w którym sąd rozpatruje daną sprawę. Trybunał zapewnia dokonanie przekładu na język angielski.
2. Sąd odsyłający i strony sporu przed tym sądem mogą przedkładać Trybunałowi dokumenty w języku, w którym sąd ten rozpatruje daną sprawę. Dokumenty te przekłada się na język angielski w zakresie, w jakim Trybunał uzna to za konieczne. Trybunał zapewnia dokonanie przekładu.
3. Trybunał zapewnia dokonanie przekładu sprawozdania na rozprawę w celu udostępnienia go w języku, w którym sąd odsyłający rozpatruje daną sprawę.
4. Strony sporu przed sądem odsyłającym mogą zwracać się do Trybunału i otrzymywać od niego informacje w języku, w którym sąd ten rozpatruje daną sprawę. Trybunał zapewnia tłumaczenie ustne na język angielski i z języka angielskiego. Strona, która zamierza korzystać z takiego języka, informuje o tym sekretarza co najmniej trzy tygodnie przed ustnym etapem postępowania.
5. Trybunał wydaje wyrok w języku angielskim oraz w języku, w którym złożono wniosek. Wyrok jest autentyczny w tych językach.

*Artykuł 31***Świadkowie**

Jeżeli świadek lub biegły oświadczy, iż nie jest w stanie właściwie wyrazić się w języku angielskim, Trybunał zezwala mu na wypowiedź w innym języku. Trybunał zapewnia tłumaczenie ustne. Wniosek taki składa się zwykle co najmniej trzy tygodnie przed ustnym etapem postępowania.

*Artykuł 32***Publikacje Trybunału**

Publikacje Trybunału są wydawane w języku angielskim, niemieckim, islandzkim lub norweskim.

TYTUŁ II

WSPÓLNE PRZEPISY PROCEDURALNE

ROZDZIAŁ 1

Prawa i obowiązki pełnomocników, doradców, adwokatów lub radców prawnych*Artykuł 33***Przywileje, immunitety i ułatwienia**

1. Pełnomocnicy, doradcy, adwokaci lub radcowie prawni, występujący przed Trybunałem lub przed innym organem sądowym, do którego Trybunał zwrócił się o pomoc sądową, korzystają z immunitetu obejmującego wypowiedzi ustne i na piśmie odnoszące się do sprawy lub do stron.
2. Pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcowie prawni korzystają ponadto z następujących przywilejów i ułatwień:
  - a) wszelkie pisma i dokumenty dotyczące postępowania nie podlegają przeszukaniu ani zajęciu. W razie zakwestionowania takich pism lub dokumentów funkcjonariusze służb celnych lub policji mogą je zabezpieczyć; podlegają one natychmiastowemu przekazaniu do Trybunału i zbadaniu w obecności sekretarza i osoby zainteresowanej;
  - b) pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcowie prawni mają prawo do otrzymania waluty obcej niezbędnej do wykonywania swoich obowiązków;
  - c) pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcowie prawni korzystają ze swobody przemieszczania się przy wykonywaniu obowiązków.

*Artykuł 34***Status przedstawicieli stron**

1. Korzystanie z przywilejów, immunitetów i ułatwień określonych w art. 33 wymaga przedstawienia następujących dowodów umocowania:
  - a) w odniesieniu do pełnomocników – dokumentu urzędowego wystawionego przez ich mocodawcę, którego odpis niezwłocznie doręczany jest sekretarzowi;
  - b) w odniesieniu do adwokatów lub radców prawnych – dokumentu poświadczającego, iż są oni uprawnieni do występowania przed sądami jednego z państw będących stroną Porozumienia EOG, oraz pełnomocnictwa udzielonego przez stronę, którą reprezentują, jeżeli jest ona osobą prawną prawa prywatnego;
  - c) w odniesieniu do doradców – pełnomocnictwa udzielonego przez stronę, którą wspierają.
2. W razie potrzeby sekretarz zapewnia im odpowiednie zaświadczenie. Ważność tego zaświadczenia jest ograniczona do oznaczonego okresu, który może być przedłużony lub skrócony w zależności od czasu trwania postępowania.

*Artykuł 35***Uchylenie immunitetu**

1. Przywileje, immunitety i ułatwienia określone w art. 33 przyznaje się wyłącznie w celu zapewnienia właściwego przebiegu postępowania.
2. Trybunał może uchylić immunitet, jeżeli uzna, że nie przeszkodzi to we właściwym przeprowadzeniu postępowania.

*Artykuł 36***Wykluczenie z postępowania**

1. Jeżeli Trybunał lub prezes uznają, że zachowanie pełnomocnika, doradcy, adwokata lub radcy prawnego przed Trybunałem, prezesem, sędzią lub sekretarzem godzi w powagę Trybunału lub jest niezgodne z wymogami zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania, lub że pełnomocnik, doradca, adwokat lub radca prawny wykorzystuje swoje uprawnienia niezgodnie z ich celem, informuje o tym zainteresowanego. Jeżeli Trybunał informuje o tym właściwe organy, którym podlega zainteresowany, kopia pisma skierowanego do tych organów przekazywana jest zainteresowanemu.
2. Z tych samych powodów Trybunał może w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem zainteresowanego, wydać postanowienie z uzasadnieniem o wykluczeniu z postępowania pełnomocnika, doradcy, adwokata lub radcy prawnego. Postanowienie to podlega natychmiastowemu wykonaniu.
3. Jeżeli pełnomocnik, doradca, adwokat lub radca prawny zostaje wykluczony z postępowania, podlega ono zawieszeniu aż do upływu terminu wyznaczonego przez prezesa w celu umożliwienia stronie wyznaczenia innego pełnomocnika, doradcy, adwokata lub radcy prawnego.
4. Decyzje podjęte na podstawie przepisów niniejszego artykułu mogą podlegać uchyleniu.

ROZDZIAŁ 2

Powiadomienia i doręczenia*Artykuł 37***Powiadamianie o wnioskach o wydanie opinii doradczej**

W sprawach objętych art. 34 porozumienia o nadzorze i Trybunale sąd państwa EFTA podejmujący decyzję o zawieszeniu postępowania i przekazaniu sprawy do Trybunału zawiadamia o niej Trybunał. Sekretarz powiadamia następnie strony i osoby zainteresowane o tej decyzji, do której załączony jest przekład wniosku na język angielski.

*Artykuł 38***Metody dokonywania doręczeń**

1. Dokumenty mogą zostać doręczone pocztą, zgodnie z ust. 2, za pośrednictwem e-EFTACourt zgodnie z ust. 3, bądź też za pomocą innego technicznego środka komunikacji zgodnie z ust. 4 i 5.
2. Dokonywanie przewidzianych w niniejszym regulaminie doręczeń, w miejscu wskazanym przez adresata jako adres do doręczeń, zapewnia sekretarz poprzez wysłanie kopii dokumentu przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru albo przekazanie za potwierdzeniem odbioru bezpośrednio adresatowi. Sekretarz przygotowuje i uwierzytelnia odpisy dokumentów do doręczenia, z wyjątkiem przypadków, gdy odpisy składane są przez strony, zgodnie z art. 54 ust. 3.
3. Trybunał może, w drodze decyzji, określić zasady, na jakich pismo procesowe może zostać doręczone drogą elektroniczną lub za pośrednictwem innych środków technicznych. Decyzja ta podlega opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* i włączeniu do załącznika I do niniejszego regulaminu.

4. Jeżeli adresat wyraził zgodę na dokonywanie doręczeń za pośrednictwem innego technicznego środka komunikacji, wszelkie dokumenty procesowe, w tym wyroki i postanowienia Trybunału, mogą być doręczane poprzez przekazanie ich kopii za pośrednictwem tych środków. Jeżeli dokument ma zostać doręczony za pośrednictwem takich środków technicznych, doręczenie następuje w dniu, w którym Trybunał przekazał ten dokument danej osobie za pośrednictwem uzgodnionego środka technicznego.

5. Jeżeli z powodów technicznych lub z uwagi na charakter lub rozmiar dokumentu doręczenie zgodnie z ust. 4 nie jest możliwe, dokument doręcza się, o ile adresat nie wskazał adresu do doręczeń, na adres jego miejsca zamieszkania lub siedziby w sposób określony w ust. 2 niniejszego artykułu. Adresata powiadamia się o tym fakcie za pośrednictwem technicznego środka komunikacji. Doręczenie przesyłką poleconą uznaje się za skuteczne dziesiątego dnia następującego po dniu złożenia przesyłki poleconej na pocztę w miejscu, w którym znajduje się siedziba Trybunału, chyba że potwierdzenie odbioru wykaże, że przesyłkę doręczono innego dnia albo adresat, w terminie trzech tygodni od zawiadomienia go za pośrednictwem technicznych środków komunikacji, poinformuje sekretarza, że nie otrzymał dokumentu, który miał mu zostać doręczony.

ROZDZIAŁ 3

Terminy

Artykuł 39

Obliczanie terminów

1. Terminy procesowe przewidziane w Porozumieniu EOG, porozumieniu o nadzorze i Trybunale, statucie oraz niniejszym regulaminie oblicza się w sposób następujący:
  - a) jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach, tygodniach, miesiącach lub latach jest pewne zdarzenie lub czynność, przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie to nastąpiło lub czynność została podjęta;
  - b) termin oznaczony w tygodniach upływa z końcem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym stanowiące początek terminu zdarzenie nastąpiło lub czynność została podjęta;
  - c) termin oznaczony w miesiącach lub latach upływa z końcem tego dnia w ostatnim miesiącu lub roku, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym stanowiące początek terminu zdarzenie nastąpiło lub czynność została podjęta. Jeżeli w okresie oznaczonym w miesiącach lub latach dzień, w którym powinien upłynąć termin, w ostatnim miesiącu nie występuje, termin upływa z końcem ostatniego dnia tego miesiąca;
  - d) jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach i dniach, oblicza się najpierw pełne miesiące, a następnie dni;
  - e) do biegu terminów wlicza się święta urzędowe, o których mowa w art. 20, soboty i niedziele;
  - f) wakacje sądowe, o których mowa w art. 20, nie wstrzymują biegu terminów.
2. Jeżeli koniec terminu przedłużonego przypada w sobotę, niedzielę albo w dniu święta urzędowego, termin upływa pierwszego dnia roboczego następującego po tych dniach.

Artykuł 40

Skarga, której przedmiotem jest akt wydany przez Urząd Nadzoru EFTA

Termin na zaskarżenie aktu wydanego przez Urząd Nadzoru EFTA biegnie od dnia następującego po otrzymaniu przez zainteresowaną osobę powiadomienia dotyczącego aktu lub, jeżeli akt podlega publikacji, od upływu czternastego dnia opublikowania tego aktu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

*Artykuł 41***Odległość**

Terminy przewidziane w Porozumieniu EOG, porozumieniu o nadzorze i Trybunale, statucie oraz niniejszym regulaminie nie mogą zostać przedłużone jedynie ze względu na odległość.

*Artykuł 42***Wyznaczanie i przedłużanie terminów**

1. Terminy wyznaczone na podstawie niniejszego regulaminu mogą być przedłużane przez tego, kto je wyznaczył.
2. Prezes może upoważnić sekretarza do wyznaczania lub przedłużania określonych terminów, których wyznaczanie lub przedłużanie należy do prezesa zgodnie z niniejszym regulaminem.
3. Pismo procesowe złożone w sekretariacie po upływie terminu wyznaczonego przez prezesa lub przez sekretarza na podstawie niniejszego regulaminu może zostać dopuszczone tylko na podstawie odpowiedniej decyzji prezesa.

*Artykuł 43***Siła wyższa**

Upływ terminu nie narusza uprawnień, jeśli strona dowiedzie zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności lub siły wyższej.

ROZDZIAŁ 4

Zwykły tryb postępowania i odstępstwa od niego*Artykuł 44***Tryby rozpoznawania spraw**

1. Bez uszczerbku dla przepisów szczególnych statutu lub niniejszego regulaminu postępowanie przed Trybunałem obejmuje etap pisemny i etap ustny.
2. Bez uszczerbku dla przepisów zawartych w ust. 3–5 Trybunał rozstrzyga zawisłe przed nim sprawy w kolejności, w jakiej zostały przygotowane do rozpoznania. Jeżeli w kilku sprawach czynności wyjaśniające zakończono równocześnie, o kolejności rozpoznania decyduje odpowiednio dzień wpisania skargi do rejestru.
3. Ze względu na szczególne okoliczności prezes może zdecydować o rozpoznaniu sprawy w pierwszej kolejności.
4. Wniosek o wydanie opinii doradczej może zostać rozpoznany w trybie przyspieszonym na zasadach przewidzianych w tytule III rozdział 2.
5. Skarga bezpośrednia może zostać rozpoznana w trybie przyspieszonym na zasadach przewidzianych w tytule IV rozdział 5.

*Artykuł 45***Utajnienie tożsamości i pominięcie pewnych danych wobec opinii publicznej**

Na uzasadniony wniosek strony złożony w odrębnym piśmie lub z urzędu prezes może, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy, podjąć decyzję o pominięciu nazwiska lub nazwy strony sporu bądź nazwiska lub nazwy innych osób wymienionych w ramach postępowania, bądź też pewnych danych w publicznie dostępnych dokumentach związanych ze sprawą, jeżeli uzasadnione powody przemawiają za zachowaniem poufności tożsamości osoby lub treści tych danych.

*Artykuł 46***Połączenie spraw**

1. Trybunał może w każdej chwili postanowić, po zapewnieniu stronom możliwości wypowiedzenia się, aby sprawy tego samego rodzaju mające ten sam przedmiot zostały połączone, ze względu na istniejący między nimi związek, do łącznego rozpoznania w ramach pisemnego lub ustnego etapu postępowania albo do wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Sprawy mogą zostać później rozłączone.
2. Wszystkie strony spraw połączonych mogą przeglądać w sekretariacie akta spraw, których dotyczy połączenie. Na wniosek strony prezes może jednak, w drodze postanowienia, wyłączyć prawo wglądu do niektórych poufnych danych zawartych w aktach sprawy.
3. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 2 pisma procesowe włączone do akt spraw, których dotyczy połączenie, doręcza się stronom spraw połączonych, jeżeli przedstawiciele tych stron o to wnoszą i jeżeli wyrazili oni zgodę na sposób doręczenia, o którym mowa w art. 38 ust. 3.

*Artykuł 47***Zawieszenie postępowania**

1. Postępowanie może zostać zawieszone:
  - a) na wniosek strony głównej za zgodą przeciwnej strony głównej; lub
  - b) jeśli jest to konieczne do zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania.
2. Decyzję o zawieszeniu postępowania podejmuje prezes po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy oraz – z wyjątkiem postępowań dotyczących opinii doradczych – ze stanowiskiem stron.
3. Postępowanie może zostać wznowione decyzją prezesa przyjętą zgodnie z tą samą procedurą określoną w ust. 2, chyba że w decyzji o zawieszeniu określono czas trwania zawieszenia.
4. Decyzje, o których mowa w ust. 2 i 3, doręcza się stronom i osobom zainteresowanym.
5. Postępowanie zostaje zawieszone z dniem wskazanym w decyzji o zawieszeniu, a w braku takiego wskazania – z dniem wydania tej decyzji.
6. Zawieszenie postępowania przerywa bieg wszystkich terminów procesowych.
7. Decyzję o wznowieniu postępowania przed upływem okresu zawieszenia lub decyzję, o której mowa w ust. 8, podejmuje się zgodnie z procedurą określoną w ust. 2.
8. Jeżeli decyzja o zawieszeniu nie oznacza okresu, na jaki następuje zawieszenie, postępowanie wznowia się z dniem wskazanym w decyzji o wznowieniu postępowania albo, w braku takiego wskazania, z dniem wydania tej decyzji.
9. Z chwilą podjęcia postępowania przerwane terminy procesowe zostają zastąpione nowymi terminami wyznaczonymi przez prezesa, których bieg rozpoczyna się od dnia podjęcia postępowania.

*Artykuł 48***Odroczenie rozpoznania sprawy**

Ze względu na szczególne okoliczności prezes może, po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron, z urzędu lub na wniosek strony, odroczyć rozpoznanie sprawy. Prezes może postanowić o odroczeniu rozpoznania sprawy również na wspólny wniosek stron.

ROZDZIAŁ 5

Pomoc prawna

Artykuł 49

Pomoc prawna

1. Strona, która ze względu na swoją sytuację materialną nie jest w stanie w całości lub w części ponieść kosztów postępowania, może w każdej chwili złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej. Sytuację materialną wnioskodawcy ocenia się w oparciu o czynniki obiektywne, takie jak dochody, posiadany majątek i sytuacja rodzinna.
2. Pomoc prawna obejmuje, w całości lub w części, koszty związane z doradztwem i reprezentowaniem przed Trybunałem. Trybunał ponosi te koszty zgodnie z art. 52.

Artykuł 50

Wniosek o przyznanie pomocy prawnej

1. Do wniosku załącza się wszelkie informacje i dokumenty pozwalające ocenić sytuację materialną wnioskodawcy, na przykład zaświadczenie właściwych organów krajowych potwierdzające tę sytuację.
2. Wniosek o pomoc prawną nie wymaga udziału adwokata lub radcy prawnego.
3. W postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej, jeżeli wnioskodawca uzyskał już pomoc prawną przed sądem odsyłającym, przedkłada stosowne orzeczenie tego sądu wraz z informacją o kosztach, których dotyczy przyznana dotychczas pomoc.
4. W skargach bezpośrednich wniosek o przyznanie pomocy prawnej może zostać złożony przed wniesieniem skargi lub kiedy sprawa jest zawisła. Wniosek złożony przed wniesieniem skargi zawiera związane omówienie przedmiotu zamierzonej skargi, stanu faktycznego sprawy i argumentacji przedstawionej na poparcie skargi. Do wniosku załącza się dokumenty dowodzące powołanych w nim twierdzeń.

Złożenie wniosku o przyznanie pomocy prawnej powoduje zawieszenie w odniesieniu do wnioskodawcy biegu terminu na wniesienie skargi do dnia doręczenia postanowienia rozstrzygającego w przedmiocie tego wniosku lub – w przypadkach wskazanych w art. 51 ust. 4 – postanowienia o wyznaczeniu adwokata lub radcy prawnego, który będzie reprezentował wnioskodawcę.

Pomocy prawnej nie przyznaje się, jeżeli czynność, dla której wnosi się o jej przyznanie, jest oczywiście niedopuszczalna lub oczywiście bezzasadna albo jeżeli Trybunał jest oczywiście niewłaściwy do jej rozpoznania.

Trybunał wzywa stronę przeciwną do złożenia uwag na piśmie, chyba że z przedstawionych już informacji wynika, że nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 49 ust. 1 lub że zastosowanie ma akapit trzeci.

Artykuł 51

Decyzja w przedmiocie przyznania pomocy prawnej

1. Z chwilą złożenia wniosku o pomoc prawną prezes przydziela go jednemu z sędziów sprawozdawców, który niezwłocznie proponuje rozstrzygnięcie.
2. O przyznaniu, w całości lub w części, lub odmowie przyznania pomocy prawnej rozstrzyga Trybunał, na wniosek sędziego sprawozdawcy.
3. Trybunał rozstrzyga postanowieniem. W razie całkowitej lub częściowej odmowy przyznania pomocy prawnej postanowienie zawiera uzasadnienie tej odmowy.

4. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy prawnej wnioskodawca wskazał adwokata lub radcę prawnego, a ten wyraził zgodę na jego reprezentowanie, to w postanowieniu o przyznaniu pomocy prawnej można wyznaczyć tego adwokata lub tego radcę prawnego, który będzie reprezentował zainteresowanego przed Trybunałem.
5. Jeżeli wnioskodawca nie zaproponuje sam konkretnego adwokata lub radcy prawnego albo jeżeli Trybunał uzna jego propozycję za niemożliwą do przyjęcia, sekretarz przesyła uwierzytelniony odpis postanowienia oraz kopię wniosku o przyznanie pomocy prawnej właściwemu organowi zainteresowanego państwa EFTA wymienionemu w załączniku II.
6. Adwokata lub radcę prawnego reprezentującego wnioskodawcę wyznacza się w drodze postanowienia z uwzględnieniem, stosownie do przypadku, sugestii wnioskodawcy lub sugestii przekazanych przez organ, o którym mowa w ust. 5.
7. Postanowienie o przyznaniu pomocy prawnej może określać kwotę, która zostanie wypłacona adwokatowi lub radcy prawnemu wyznaczonemu do reprezentowania zainteresowanego, albo określać górną granicę, której, co do zasady, koszty i wynagrodzenie adwokata lub radcy prawnego nie mogą przekroczyć. Postanowienie to może przewidywać udział zainteresowanego w kosztach, o których mowa w art. 52 ust. 1, z uwzględnieniem jego sytuacji materialnej.

Artykuł 52

Zaliczki i pokrycie kosztów

1. W razie przyznania pomocy prawnej Trybunał pokrywa, w stosownych przypadkach w granicach określonych przez siebie określonych, koszty związane z doradztwem i reprezentacją wnioskodawcy przed Trybunałem. Na jego wniosek lub na wniosek jego przedstawiciela wypłacona może zostać zaliczka na poczet kosztów.

2. W przypadku skarg bezpośrednich, jeżeli na mocy orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie korzystający z pomocy prawnej musi pokryć własne koszty, prezes ustala w drodze postanowienia z uzasadnieniem koszty i wynagrodzenie adwokata lub radcy prawnego pokrywane przez Trybunał. Prezes może przekazać tę kwestię do rozstrzygnięcia Trybunałowi.

Jeżeli w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie Trybunał obciążył inną stronę kosztami korzystającego z pomocy prawnej, strona ta ma obowiązek zwrócić Trybunałowi kwoty wypłacone tytułem zaliczki na poczet pomocy prawnej.

Sekretarz zapewnia odzyskanie kwot, o których mowa w poprzednim akapicie, od strony, która została nimi obciążona.

Jeżeli korzystający z pomocy przegra sprawę, Trybunał może, o ile wymagają tego względy słuszności, rozstrzygając w przedmiocie kosztów w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie postanowić, że jedna strona lub większa liczba stron pokryją własne koszty lub że koszty te, w całości lub w części, zostaną pokryte przez Trybunał w ramach pomocy prawnej.

Artykuł 53

Cofnięcie pomocy prawnej

Jeżeli w toku postępowania przed Trybunałem uległy zmianie okoliczności stanowiące podstawę przyznania pomocy prawnej, prezes może, z urzędu lub na wniosek i po zapoznaniu się ze stanowiskiem zainteresowanego, cofnąć tę pomoc prawną. Postanowienie o cofnięciu pomocy prawnej zawiera uzasadnienie.

ROZDZIAŁ 6

Procedura pisemna

Artykuł 54

Składanie pism procesowych

1. Pisma procesowe można składać w wersji papierowej, zgodnie z ust. 2–7, lub za pośrednictwem e-EFTACourt zgodnie z ust. 8.

2. Oryginał każdego pisma procesowego jest opatrzony podpisem pełnomocnika albo adwokata lub radcy prawnego strony, a w przypadku uwag przedstawianych w ramach postępowania w sprawie wydania opinii doradczej – podpisem strony w postępowaniu głównym lub jej przedstawiciela, jeżeli krajowe zasady proceduralne mające zastosowanie do tego postępowania głównego dopuszczają taką możliwość.
3. Pismo procesowe, wraz ze wszystkimi wymienionymi w nim załącznikami, składa się razem z pięcioma odpisami przeznaczonymi dla Trybunału, a w przypadku postępowania innego niż postępowanie w sprawie wydania opinii doradczej – wraz z dodatkowym odpisem dla każdej z pozostałych stron postępowania. Odpisy uwierzytelnia strona je składająca.
4. Wszystkie pisma procesowe są opatrzone datą. Przy obliczaniu terminów procesowych uwzględnia się wyłącznie datę i godzinę wpływu oryginału pisma procesowego do sekretariatu Trybunału.
5. Do każdego pisma procesowego załącza się zbiór materiałów i dokumentów wymienionych w tym piśmie oraz ich spis.
6. Jeżeli ze względu na obszerność materiału lub dokumentu do pisma procesowego są załączone tylko jego próbka lub wyciąg z niego, cały materiał albo dokument lub jego kompletny odpis składa się w sekretariacie.
7. Na zasadzie odstępstwa od przepisów ust. 4 zdanie drugie data wpływu do sekretariatu, za pośrednictwem jakiegokolwiek technicznego środka komunikacji, jakim dysponuje Trybunał, odpisu podpisanego oryginału pisma procesowego wraz ze spisem materiałów i dokumentów, o którym mowa w ust. 5, stanowi, do celów zachowania terminów procesowych, datę wpływu, o ile podpisany oryginał pisma procesowego wraz z załącznikami i odpisami, o których mowa w ust. 3, zostanie złożony w sekretariacie nie później niż 10 dni po tej dacie.
8. Trybunał może, w drodze decyzji, określić zasady, na jakich pismo procesowe przekazane do sekretariatu drogą elektroniczną lub za pośrednictwem innych środków technicznych zostaje uznane za oryginał tego pisma. Decyzja ta podlega opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej i włączeniu do załącznika I do niniejszego regulaminu.

ROZDZIAŁ 7

Sprawozdanie wstępne

Artykuł 55

Sprawozdanie wstępne

1. Jeżeli pisemny etap postępowania został zamknięty, prezes wyznacza datę przedstawienia Trybunałowi przez sędziego sprawozdawcę sprawozdania wstępnego.
2. Sprawozdanie wstępne zawiera zalecenia w przedmiocie zasadności zastosowania szczególnych środków organizacji postępowania, środków dowodowych lub, w stosownych przypadkach, zwrócenia się do sądu odsyłającego o stosowne wyjaśnienia. Sprawozdanie zawiera również propozycję sędziego sprawozdawcy w przedmiocie ewentualnego pominięcia rozprawy.
3. Trybunał rozstrzyga o zalecanych przez sędziego sprawozdawcę czynnościach.

ROZDZIAŁ 8

Środki organizacji postępowania i środki dowodowe

Artykuł 56

Środki organizacji postępowania i środki dowodowe

1. Na każdym etapie postępowania Trybunał może zarządzić przeprowadzenie każdego środka organizacji postępowania lub każdego środka dowodowego, o których mowa w poniższych artykułach, albo powtórzenie lub rozszerzenie każdej czynności dowodowej.
2. Trybunał może przeprowadzić zarządzone przez siebie środki organizacji postępowania lub środki dowodowe lub powierzyć ich przeprowadzenie sędziemu sprawozdawcy.

Artykuł 57

Środki organizacji postępowania

1. Celem środków organizacji postępowania jest zapewnienie, w jak najlepszy sposób, przygotowania spraw do rozpoznania, prawidłowego przebiegu postępowania oraz rozstrzygnięcia sporów.
2. Celem środków organizacji postępowania jest w szczególności:
  - a) zapewnienie prawidłowego przebiegu pisemnego i ustnego etapu postępowania oraz ułatwienie przeprowadzania dowodów;
  - b) określenie kwestii, w odniesieniu do których argumentacja stron wymaga uzupełnienia lub które wymagają przeprowadzenia dowodu;
  - c) uściślenie zakresu żądań stron, ich zarzutów i argumentów oraz wyjaśnienie istniejących między nimi kwestii spornych;
  - d) ułatwienie ugodowego rozstrzygnięcia sporu.
3. Środki organizacji postępowania mogą w szczególności obejmować:
  - a) zadawanie pytań stronom;
  - b) wzywanie stron do składania oświadczeń ustnych lub pisemnych, dotyczących niektórych aspektów sporu;
  - c) wzywanie stron lub osób trzecich do przedstawienia informacji lub złożenia wyjaśnień;
  - d) wzywanie stron do przedstawienia dokumentów lub innych materiałów dotyczących sprawy;
  - e) wzywanie pełnomocników, doradców, adwokatów lub radców prawnych stron lub samych stron na posiedzenia.
4. Każda strona może, na każdym etapie postępowania, zaproponować przyjęcie lub zmianę środków organizacji postępowania. Wniosek taki składa się w odrębnym piśmie lub odrębnej sekcji danego pisma procesowego. W takich przypadkach, przed zarządzeniem tych środków, inne strony powinny zostać wysłuchane.
5. Jeżeli wymagają tego okoliczności postępowania, sekretarz informuje strony o środkach przewidzianych przez Trybunał oraz umożliwia im przedstawienie uwag ustnie lub na piśmie.

Artykuł 58

Środki dowodowe

1. Trybunał wydaje postanowienie określające środki właściwe ze względu na fakty, które mają zostać udowodnione. Postanowienie to doręcza się stronom.

2. Przed wydaniem przez Trybunał postanowienia w sprawie środków dowodowych określonych w ust. 3 lit. c)–e) sekretarz informuje strony o zamierzonych środkach oraz umożliwia im przedstawienie uwag ustnie lub na piśmie.
3. Bez uszczerbku dla art. 21 i 22 statutu do środków dowodowych należą:
  - a) osobiste stawiennictwo stron;
  - b) wezwanie do udzielenia informacji i przedstawienia dokumentów;
  - c) zeznania świadków;
  - d) opinie biegłych;
  - e) oględziny;
4. Dopuszcza się przedstawienie dowodów przeciwnych oraz rozszerzenie wniosków dowodowych.
5. Strony mogą być obecne przy przeprowadzaniu środków dowodowych.

Artykuł 59

Przetwarzanie poufnych informacji i materiałów

1. Jeżeli Trybunał ma zbadać, w oparciu o okoliczności prawne i faktyczne wskazane przez stronę, poufny charakter, wobec innych stron, określonych informacji lub materiałów przedstawionych mu w wyniku zastosowania środka dowodowego przewidzianego w art. 58, które mogą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu, tych informacji lub materiałów nie podaje się do wiadomości innych stron na etapie takiego badania.
2. Jeżeli w trakcie badania przewidzianego w ust. 1 Trybunał uzna, że określone informacje lub materiały mu przedstawione mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu oraz mają wobec innych stron poufny charakter, dokonuje on wyważenia tego poufnego charakteru i wymogów związanych z prawem do skutecznej ochrony sądowej, a w szczególności z poszanowaniem zasady kontryktoryjności.
3. Po dokonaniu wyważenia, o którym mowa w ust. 2, Trybunał może zdecydować o podaniu poufnych informacji lub materiałów do wiadomości innych stron, w stosownych przypadkach uzależniając ich udostępnienie od złożenia szczególnych zobowiązań, albo zdecydować o ich nieprzekazaniu i określić w drodze postanowienia z uzasadnieniem sposób umożliwiający innym stronom przedstawienie, w możliwie najszerszym zakresie, ich uwag, w szczególności nakazując przedstawienie wersji nieopatrzonej klauzulą poufności lub niepoufnego streszczenia informacji lub materiałów, zawierających ich zasadniczą treść.

Artykuł 60

Dokumenty, których udostępnienia odmówił Urząd Nadzoru EFTA

Jeżeli dokument, którego udostępnienia odmówił Urząd Nadzoru EFTA, został przedłożony Trybunałowi w postępowaniu mającym za przedmiot ocenę legalności tej odmowy, dokument ten nie jest podawany do wiadomości innych stron.

ROZDZIAŁ 9

Wzywianie oraz przesłuchiwanie świadków i biegłych

Artykuł 61

Zeznania świadków

1. Trybunał może, z urzędu lub na wniosek strony, postanowić o ustaleniu określonych faktów w drodze przesłuchania świadka. Wniosek strony o przesłuchanie świadka powinien określać dokładnie fakty, na których okoliczność ma on zostać przesłuchany, oraz powody uzasadniające przesłuchanie go. W przedmiocie wniosku Trybunał orzeka w drodze postanowienia z uzasadnieniem.

2. Świadka wzywa się na podstawie postanowienia Trybunału; postanowienie to zawiera:
  - a) nazwisko lub nazwę oraz miejsce zamieszkania albo siedzibę świadka;
  - b) wskazanie faktów, na których okoliczność świadek będzie przesłuchiwany;
  - c) w stosownych przypadkach – wzmiankę o dyspozycjach Trybunału dotyczących zwrotu kosztów poniesionych przez świadka.
3. Postanowienie to doręcza się stronom i świadkom.

Artykuł 62

Przesłuchiwanie świadków

1. Po ustaleniu tożsamości świadka prezes informuje go, że ma on obowiązek potwierdzenia prawdziwości swoich oświadczeń w sposób określony w niniejszym regulaminie oraz że każde naruszenie przez niego tego wymogu stanowi przestępstwo w rozumieniu art. 26 statutu.
  2. Przed złożeniem zeznań świadek składa przysięgę lub, ewentualnie, uroczyste oświadczenie w brzmieniu:
„[Przysięgam/uroczyście oświadczam], że będę mówić prawdę, całą prawdę i tylko prawdę”.
- Trybunał może, po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron, zwolnić świadka od złożenia przysięgi lub uroczystego oświadczenia.
3. Świadek składa zeznania przed Trybunałem, po uprzednim wezwaniu stron. Po złożeniu przez świadka zeznań prezes i pozostali sędziowie mogą, na wniosek strony lub z urzędu, skierować do niego pytania. Prezes może zezwolić przedstawicielom stron na zadawanie świadkom pytań.

Artykuł 63

Opinia biegłego

1. Trybunał może postanowić o zasięgnięciu opinii biegłego. Postanowienie wyznaczające biegłego określa dokładnie jego zadanie i termin sporządzenia opinii.
2. Biegły otrzymuje odpis postanowienia wraz ze wszystkimi dokumentami koniecznymi do wykonania powierzonego mu zadania. Biegły podlega nadzorowi sędziego sprawozdawcy, który może być obecny przy przeprowadzaniu czynności przez biegłego i powinien być informowany o postępach biegłego w wykonywaniu jego zadania.
3. Na wniosek biegłego Trybunał może zdecydować o przesłuchaniu świadków. Przesłuchanie jest przeprowadzane zgodnie z art. 62.
4. Biegły może wydać opinię tylko w kwestiach, które zostały mu wyraźnie wskazane.
5. Po złożeniu opinii przez biegłego i jej doręczeniu stronom Trybunał może postanowić o jego przesłuchaniu. Strony zostają wezwane do stawienia się na przesłuchanie. Na wniosek strony lub z urzędu prezes i pozostali sędziowie mogą zadawać biegłemu pytania. Prezes może zezwolić przedstawicielom stron na zadawanie biegłemu pytań.
6. Po złożeniu sprawozdania biegły składa przed Trybunałem przysięgę lub, ewentualnie, uroczyste oświadczenie w brzmieniu:
„[Ślubuję/uroczyście oświadczam], że wykonałem swoje zadanie sumiennie i bezstronnie”.

Trybunał może, po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron, zwolnić biegłego od złożenia przysięgi lub uroczystego oświadczenia.

*Artykuł 64***Obowiązki świadków i biegłych**

1. Świadek, który został prawidłowo wezwany, jest zobowiązany zastosować się do wezwania i stawić na przesłuchanie, chyba że wskaże przed Trybunałem uzasadnione powody.
2. Trybunał może, zgodnie z art. 26 statutu, zdecydować o zawiadomieniu wymienionego w załączniku II właściwego organu państwa EFTA o wszelkich przypadkach niestawiennictwa świadka lub przypadkach zeznania nieprawdy lub oświadczenia nieprawdy złożonego przez świadka lub biegłego pod przysięgą. Sekretarz zapewnia przekazanie decyzji Trybunału. W decyzji podawane są fakty i okoliczności, na których zawiadomienie się opiera.

*Artykuł 65***Sprzeciw wobec wezwania świadka lub wyznaczenia biegłego**

1. Jeżeli jedna ze stron sprzeciwia się wezwaniu świadka lub wyznaczeniu biegłego ze względu na to, że jest on osobą niekompetentną lub niegodną, lub z innego powodu albo jeżeli świadek lub biegły odmawiają składania zeznań, złożenia przysięgi lub uroczystego oświadczenia równoważnego przysiędze, kwestię tę rozstrzyga Trybunał.
2. Sprzeciw wobec wezwania świadka lub wyznaczenia biegłego wnosi się na piśmie w terminie dwóch tygodni od doręczenia postanowienia wzywającego świadka lub wyznaczającego biegłego. Sprzeciw wobec wezwania świadka lub wyznaczenia biegłego wnosi się na piśmie w terminie dwóch tygodni od doręczenia postanowienia wzywającego świadka lub wyznaczającego biegłego, ze wskazaniem powodów sprzeciwu i dowodów.

*Artykuł 66***Koszty wezwania świadków i wyznaczenia biegłych**

1. Świadkom i biegłym przysługuje zwrot kosztów podróży i pobytu.
2. Jeżeli Trybunał postanowi o przesłuchaniu świadków lub o zasięgnięciu opinii biegłego, może zażądać od stron lub jednej z nich złożenia zabezpieczenia wystarczającego na pokrycie kosztów wezwania świadków lub wyznaczenia biegłych.
3. Trybunał przekazuje niezbędne zaliczki na poczet kosztów wezwania świadków lub wyznaczenia biegłych z urzędu.
4. Świadkom przysługuje wynagrodzenie za utratę zarobku, a biegłym wynagrodzenie za wykonaną pracę. Trybunał wypłaca świadkom i biegłym odpowiednie kwoty po wypełnieniu przez nich obowiązków lub spełnieniu zadań.

*Artykuł 67***Protokół posiedzeń wyznaczanych w celu przeprowadzenia dowodu**

1. Sekretarz lub sędzia wyznaczony przez prezesa sporządza protokół każdego posiedzenia wyznaczonego w celu przeprowadzenia dowodu. Protokół podpisuje prezes lub sędzia sprawozdawca odpowiedzialny za przeprowadzanie przesłuchania świadka lub biegłego oraz sekretarz lub sędzia wyznaczony do sporządzenia protokołu. Przed podpisaniem protokołu przez wyżej wymienione osoby świadkowi umożliwia się sprawdzenie jego treści i podpisanie go.
2. Protokół stanowi dokument urzędowy.

*Artykuł 68***Pomoc sądowa**

1. Trybunał może, na wniosek strony lub z urzędu, zwrócić się o pomoc sądową przy przesłuchaniu świadków lub biegłych.

2. Wniosek o udzielenie pomocy sądowej ma formę postanowienia; w postanowieniu wymienia się nazwisko, imiona, opis i miejsce zamieszkania świadka lub biegłego, określa się fakty, na okoliczność których świadek lub biegły będzie przesłuchiwany, wskazuje strony, ich pełnomocników, doradców, adwokatów lub radców prawnych, a także ich adresy do doręczeń oraz przedstawia w sposób zwięzły przedmiot sporu.

Sekretarz doręcza postanowienie stronom.

3. Sekretarz przesyła postanowienie wymienionemu w załączniku II właściwemu organowi państwa EFTA, na którego terytorium nastąpić ma przesłuchanie świadka lub biegłego.

W stosownym przypadku do postanowienia załącza się jego przekład na język lub języki urzędowe państwa, do którego jest ono kierowane.

Organ, wyznaczony zgodnie z akapitem pierwszym, przekazuje postanowienie sądowi właściwemu według jego prawa krajowego.

Właściwy sąd udziela pomocy sądowej zgodnie ze swoim prawem krajowym. Po udzieleniu pomocy właściwy sąd przekazuje organowi wyznaczonemu zgodnie z akapitem pierwszym postanowienie zawierające wniosek o udzielenie pomocy sądowej, dokumenty związane z udzieloną pomocą sądową oraz zestawienie kosztów. Powyższe dokumenty są przesyłane do sekretarza.

Sekretarz zapewnia dokonanie przekładu dokumentów na język angielski.

4. Trybunał ponosi koszty wykonania wniosku o pomoc sądową, z zastrzeżeniem możliwości obciążenia nimi w stosownych przypadkach stron postępowania.

ROZDZIAŁ 10

Ustny etap postępowania

Artykuł 69

Terminotwarcia

Prezes wyznacza termin otwarcia etapu ustnego postępowania po zakończeniu wszystkich ewentualnych środków organizacji postępowania lub środków dowodowych zarządzonych w toku procedury pisemnej.

Artykuł 70

Pominięcie ustnego etapu postępowania

Trybunał może, działając na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy, za wyraźną zgodą stron, zdecydować o pominięciu ustnego etapu postępowania.

Artykuł 71

Sprawozdanie o rozprawie

Przed rozpoczęciem ustnego etapu postępowania sprawozdanie na rozprawę sporządzone przez sędziego sprawozdawcę przekazuje się stronom i osobom zainteresowanym.

Artykuł 72

Nieobecność stron na rozprawie

1. Jeżeli strona poinformuje Trybunał, że nie będzie uczestniczyć w rozprawie lub jeżeli Trybunał stwierdzi na rozprawie nieusprawiedliwioną nieobecność strony prawidłowo wezwanej, rozprawa odbywa się pod nieobecność zainteresowanej strony.

2. Jeżeli strony główne powiadomią Trybunał, że nie będą uczestniczyć w rozprawie, prezes decyduje, czy ustny etap postępowania może zostać zamknięty.

Artykuł 73

Wspólnarozprawadlawiększejliczby spraw

Jeżeli podobieństwa istniejące między sprawami tego samego rodzaju na to pozwalają, Trybunał może zdecydować o wyznaczeniu dla nich wspólnej rozprawy.

Artykuł 74

Prowadzenieposiedzeń

Posiedzenia prowadzi prezes, który czuwa nad utrzymaniem powagi sądu.

Artykuł 75

Rozprawaprzydrzwiachzamkniętych

1. Z ważnych powodów Trybunał może podjąć decyzję o przeprowadzeniu posiedzenia przy drzwiach zamkniętych zgodnie z postanowieniami art. 27 statutu. Może to mieć również zastosowanie do spraw skierowanych do Trybunału na wniosek sądu odsyłającego w celu wydania opinii doradczej.
2. Wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy przy drzwiach zamkniętych musi zawierać uzasadnienie i wskazywać, czy dotyczy całości czy części rozprawy. Jeżeli strona wystąpi z takim wnioskiem, Trybunał podejmuje decyzję w tej sprawie po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron.
3. Jeżeli rozprawa jest prowadzona przy drzwiach zamkniętych, przebieg rozprawy nie podlega ujawnieniu.

Artykuł 76

ZwracaniesiędoTrybunału

Z zastrzeżeniem art. 91 ust. 3 strony mogą zwracać się do Trybunału jedynie za pośrednictwem swoich pełnomocników, doradców, adwokatów lub radców prawnych.

Artykuł 77

Zamknięcieustnegoetapupostępowania

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron lub osób zainteresowanych prezes zamyka ustny etap postępowania.

Artykuł 78

Otwarcielubotwarcienanowo ustnego etapu postępowania

Trybunał może, w każdej chwili, postanowić o otwarciu lub otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, lub też jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub osobami zainteresowanymi.

Artykuł 79

Protokółrozprawy

1. Sekretarz lub sędzia wyznaczony przez prezesa sporządza protokół każdej rozprawy zgodnie z art. 25.

2. Protokół zawiera datę i miejsce rozprawy, nazwiska sędziów i sekretarza uczestniczących w rozprawie, oznaczenie sprawy, nazwiska lub nazwy stron, nazwiska i zawody lub stanowiska pełnomocników, doradców i adwokatów lub radców prawnych stron, wskazanie dokumentów złożonych przez strony w toku rozprawy oraz orzeczenia Trybunału lub prezesa wydane na rozprawie.
3. Protokół podpisuje prezes i sekretarz lub sędzia wyznaczony do sporządzenia protokołu. Stanowi on dokument urzędowy.
4. Strony oraz osoby zainteresowane mogą zapoznać się z protokołem w sekretariacie i uzyskać jego odpisy na własny koszt.

ROZDZIAŁ 11

Wyroki i postanowienia

Artykuł 80

Informowanie o dacie ogłoszenia wyroków

Strony i osoby zainteresowane są informowane o dacie ogłoszenia wyroku.

Artykuł 81

Zawartość wyroku

Wyrok zawiera:

- a) wskazanie, iż został wydany przez Trybunał;
- b) datę jego ogłoszenia;
- c) nazwiska prezesa oraz sędziów, którzy uczestniczyli w naradzie, ze wskazaniem sędziego sprawozdawcy;
- d) nazwisko sekretarza;
- e) oznaczenie stron lub osób zainteresowanych, które uczestniczyły w postępowaniu;
- f) nazwiska przedstawicieli stron;
- g) w odniesieniu do skarg bezpośrednich – żądania stron;
- h) w stosownych przypadkach – datę przeprowadzenia rozprawy;
- i) zwięzłe omówienie stanu faktycznego;
- j) streszczenie pism procesowych stron;
- k) motywy;
- l) sentencję wyroku wraz z ewentualnym rozstrzygnięciem w przedmiocie kosztów.

Artykuł 82

Ogłoszenie i doręczenie wyroku

1. Wyrok ogłasza się na posiedzeniu jawnym. Strony zostają wezwane do stawienia się na ogłoszenie wyroku.
2. Oryginał wyroku podpisany przez prezesa, sędziów, którzy uczestniczyli w naradzie, oraz sekretarza zostaje opieczętowany i złożony w sekretariacie; uwierzytelnione odpisy wyroku doręcza się stronom oraz, w stosownych przypadkach, sądowi odsyłającemu i osobom zainteresowanym.
3. Sekretarz i prezes umieszczają na oryginale wyroku wzmiankę o dacie jego ogłoszenia.

*Artykuł 83***Zawartość postanowienia**

1. Postanowienie zawiera:
  - a) wskazanie, iż zostało wydane, stosownie do przypadku, przez Trybunał lub prezesa;
  - b) datę jego wydania;
  - c) wskazanie podstawy prawnej, na jakiej jest ono oparte;
  - d) nazwiska prezesa oraz, w stosownych przypadkach, sędziów, którzy uczestniczyli w naradzie, ze wskazaniem sędziego sprawozdawcy;
  - e) nazwisko sekretarza;
  - f) oznaczenie stron lub stron w postępowaniu głównym;
  - g) nazwiska przedstawicieli stron;
  - h) sentencję wraz z ewentualnym rozstrzygnięciem w przedmiocie kosztów.
2. Jeżeli niniejszy regulamin przewiduje, że postanowienie musi zawierać uzasadnienie, należy w nim wskazać ponadto:
  - a) w odniesieniu do skarg bezpośrednich – żądania stron;
  - b) zwięzłe omówienie stanu faktycznego;
  - c) streszczenie pism procesowych;
  - d) motyw.

*Artykuł 84***Podpisanie doręczenie postanowienia**

Oryginał postanowienia podpisany przez prezesa i sekretarza zostaje opieczętowany i złożony w sekretariacie; uwierzytelnione odpisy postanowienia doręcza się stronom oraz, w stosownych przypadkach, sądowi odsyłającemu i osobom zainteresowanym.

*Artykuł 85***Moc wiążąca wyroków i postanowień**

1. Wyrok wiąże od dnia jego ogłoszenia.
2. Postanowienie wiąże od dnia jego doręczenia.

*Artykuł 86***Informacja**

W Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* publikuje się informację zawierającą datę oraz sentencję wyroków i postanowień Trybunału kończących postępowanie w sprawie.

*Artykuł 87***Sprostowanie wyroków i postanowień**

1. Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących wykładni wyroków Trybunał może, z urzędu lub na wniosek strony lub osoby zainteresowanej złożony w terminie dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku lub doręczenia postanowienia, sprostować błędy pisarskie i oczywiste omyłki w wyrokach i postanowieniach.
2. Wnioski i skargi dotyczące sprostowania przydziela się sędziemu, który był sprawozdawcą w sprawie, której wniosek lub skarga dotyczy. Jeżeli w odniesieniu do wyznaczonego sędziego sprawozdawcy istnieje przeszkoda w wykonywaniu obowiązków, prezes podejmuje niezbędne kroki w celu wyznaczenia innego sędziego sprawozdawcy.

3. Jeżeli wniosek o sprostowanie dotyczy sentencji lub motywu stanowiącego niezbędne uzasadnienie sentencji, strony, właściwie poinformowane przez sekretarza, mogą przedstawić uwagi na piśmie w terminie wyznaczonym przez prezesa.
4. Trybunał rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym.
5. Oryginał postanowienia o sprostowaniu załącza się do oryginału orzeczenia podlegającego sprostowaniu. Wzmiankę o tym postanowieniu zamieszcza się na marginesie oryginału orzeczenia podlegającego sprostowaniu.

TYTUŁ III

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE WYDANIA OPINII DORADCZEJ

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Artykuł 88

Zawartość wniosku o wydanie opinii doradczej

1. Do wniosku o wydanie opinii doradczej dołącza się streszczenie sprawy toczącej się przed sądem krajowym, w tym opis stanu faktycznego dotyczącego sprawy, jak również przedstawienie spornych przepisów prawa krajowego oraz, w stosownych przypadkach, odpowiedniego orzecznictwa krajowego niezbędnych do umożliwienia Trybunałowi dokonania oceny kwestii, której ma dotyczyć odpowiedź.
2. Do wniosku dołącza się omówienie powodów, które skłoniły sąd odsyłający do wystąpienia o opinię doradczą, jak również związku, jaki dostrzega on między przepisami EOG a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym.

Artykuł 89

Utajnienie tożsamości

1. Jeżeli o utajnieniu tożsamości zdecydował sąd odsyłający, Trybunał przestrzega utajnienia w ramach toczącego się przed nim postępowania.
2. Na wniosek sądu odsyłającego, na należycie uzasadniony wniosek strony w postępowaniu głównym lub z urzędu prezes może ponadto, jeśli uzna to za właściwe i po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy, utajnić tożsamość osoby lub osób, albo podmiotów, których dotyczy spór.

Artykuł 90

Udział w postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej

1. W terminie dwóch miesięcy od powiadomienia przez sekretarza zgodnie z art. 37 strony w postępowaniu głównym i osoby zainteresowane są uprawnione do przedłożenia Trybunałowi pism procesowych lub uwag na piśmie.
2. Brak udziału w procedurze pisemnej nie stoi na przeszkodzie udziałowi w tym postępowaniu na etapie ustnym.

*Artykuł 91***Strony w postępowaniu głównym**

1. Stronami w postępowaniu głównym są strony wskazane jako takie przez sąd odsyłający zgodnie z krajowymi zasadami proceduralnymi.
2. Jeżeli sąd odsyłający poinformuje Trybunał o dopuszczeniu do postępowania głównego nowej strony, w czasie gdy postępowanie przed Trybunałem jest już w toku, strona ta akceptuje stan sprawy, w jakim się ona znajduje w chwili przekazania tej informacji. Otrzymuje ona wszelkie pisma procesowe doręczone już stronom w postępowaniu głównym i osobom zainteresowanym.
3. W zakresie reprezentacji i stawiennictwa stron w postępowaniu głównym Trybunał uwzględnia zasady proceduralne obowiązujące przed sądem, który złożył wniosek. Jeżeli zachodzi wątpliwość co do tego, czy zgodnie z prawem krajowym określona osoba ma prawo reprezentować stronę w postępowaniu głównym, Trybunał może zasięgnąć u sądu odsyłającego informacji o obowiązujących zasadach proceduralnych.

*Artykuł 92***Tłumaczeniei doręczenie wniosku o wydanie opinii doradczej**

Zgodnie z art. 37 wnioski o wydanie opinii doradczej doręcza się w wersji oryginalnej wraz z przekładem na język angielski.

*Artykuł 93***Odpowiedźw formie postanowienia z uzasadnieniem**

Jeżeli pytanie skierowane do Trybunału w celu wydania opinii doradczej jest oczywiście identyczne z pytaniem, w przedmiocie którego Trybunał już orzekał lub wydał opinię, Trybunał może w każdej chwili, na wniosek sędziego sprawozdawcy, po zwróceniu się zgodnie z art. 95 o wyjaśnienia do sądu, który skierował do niego pytanie, oraz po wysłuchaniu uwag przedstawionych przez strony w postępowaniu głównym i osoby zainteresowane, orzec postanowieniem z uzasadnieniem zawierającym odesłanie do wcześniejszego wyroku lub opinii Trybunału.

*Artykuł 94***ZwiązanieTrybunałów czasie wnioskiem o wydanie opinii doradczej**

1. Trybunał pozostaje właściwy do rozpoznania wniosku o wydanie opinii doradczej tak długo, jak długo sąd, który skierował ten wniosek, go nie cofnie. Cofnięcie wniosku może zostać uwzględnione do chwili podania daty ogłoszenia wyroku do wiadomości osób zainteresowanych.
2. Trybunał może jednak w każdej chwili stwierdzić, że przesłanki jego właściwości nie są już spełnione.

*Artykuł 95***Wniosek o wyjaśnienia**

1. Niezależnie od środków organizacji postępowania i środków dowodowych przewidzianych w niniejszym regulaminie Trybunał może zwrócić się do sądu odsyłającego o udzielenie wyjaśnień w terminie wyznaczonym przez Trybunał.
2. Odpowiedź sądu odsyłającego doręcza się stronom w postępowaniu głównym i osobom zainteresowanym.

*Artykuł 96***Kosztyw postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej**

Do sądu odsyłającego należy rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów w postępowaniu w sprawie wydania opinii doradczej.

*Artykuł 97***Wykładnia opinii doradczych**

1. Art. 138 dotyczący wykładni wyroków i postanowień, nie stosuje się do orzeczeń wydanych w odpowiedzi na wnioski o wydanie opinii doradczej.
2. Do sądów krajowych należy ocena, czy opinia doradcza dostatecznie wyjaśnia sprawę, czy też konieczne jest zwrócenie się do Trybunału z ponownym wnioskiem.

ROZDZIAŁ 2

Tryb przyspieszony*Artykuł 98***Tryb przyspieszony**

1. Na wniosek sądu krajowego lub wyjątkowo z urzędu prezes, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy, może podjąć decyzję o zastosowaniu trybu przyspieszonego, stanowiącego odstępstwo od przepisów niniejszego regulaminu, w odniesieniu do wniosku o wydanie opinii doradczej, jeżeli z wskazanych okoliczności wynika, że odpowiedź na pytanie skierowane do Trybunału jest sprawą pilną.
2. W takim przypadku prezes może natychmiast wyznaczyć datę rozprawy, o której strony w postępowaniu głównym i osoby zainteresowane informuje się jednocześnie z doręczeniem wniosku o wydanie opinii doradczej.
3. Strony w postępowaniu głównym i osoby zainteresowane mogą składać pisma procesowe lub uwagi na piśmie w wyznaczonym przez prezesa terminie, nie krótszym niż 15 dni. Prezes może wezwać te podmioty do ograniczenia pism procesowych lub uwag na piśmie do zasadniczych kwestii prawnych podniesionych pytaniem skierowanym do Trybunału.
4. Ewentualne pisma procesowe lub uwagi na piśmie przekazuje się stronom w postępowaniu głównym i osobom zainteresowanym przed rozprawą.
5. Prezes może zadecydować o pominięciu sprawozdania na rozprawę lub o pominięciu przekładu sprawozdania na rozprawę.

*Artykuł 99***Składanie i doręczanie pism procesowych**

1. Do składania pism procesowych zastosowanie ma art. 54. Na zasadzie odstępstwa od przepisów art. 54 ust. 7 data wpływu do sekretariatu, za pośrednictwem jakiegokolwiek technicznego środka komunikacji, jakim dysponuje Trybunał, odpisu podpisanego oryginału pisma procesowego lub uwag na piśmie wraz ze spisem dokumentów, o którym mowa w art. 54 ust. 5, stanowi, do celów zachowania terminów dotyczących etapów postępowania, datę wpływu, o ile podpisany oryginał pisma procesowego lub uwag na piśmie wraz z załącznikami i odpisami, o których mowa w art. 54 ust. 3, zostanie złożony w sekretariacie nie później niż pięć dni po tej dacie.
2. Doręczenia i powiadomienia przewidziane w art. 98 mogą być dokonywane poprzez przekazanie kopii dokumentów za pośrednictwem jakiegokolwiek technicznego środka komunikacji, jakim dysponują Trybunał i adresat.

TYTUŁ IV

SKARGI BEZPOŚREDNIE

ROZDZIAŁ 1

Reprezentacja stron

Artykuł 100

Obowiązkowe zastępstwo procesowe

1. Strony mogą być reprezentowane wyłącznie przez swoich pełnomocników, adwokatów lub radców prawnych.
2. Pełnomocnicy, adwokaci i radcowie prawni są zobowiązani złożyć w sekretariacie stosowny dokument urzędowy lub pełnomocnictwo udzielone przez stronę, którą reprezentują.
3. Adwokat lub radca prawny wspierający lub reprezentujący stronę jest ponadto zobowiązany złożyć w sekretariacie dokument poświadczający, że jest uprawniony do występowania przed sądami jednego z państw EFTA lub państw członkowskich UE.

ROZDZIAŁ 2

Procedura pisemna

Artykuł 101

Treśćskargi

1. Skarga przewidziana w art. 19 statutu zawiera:
  - a) nazwisko oraz miejsce zamieszkania skarżącego;
  - b) oznaczenie strony, przeciwko której wnoszona jest skarga;
  - c) przedmiot sporu, podnoszone zarzuty i argumenty, a także zwięzłe omówienie tych zarzutów;
  - d) żądania skarżącego;
  - e) w stosownych przypadkach dowody lub wnioski dowodowe.
2. Jeżeli skarżącym jest osoba prawna prawa prywatnego, do skargi dołącza on:
  - a) statut lub aktualny wyciąg z rejestru przedsiębiorstw lub aktualny wyciąg z rejestru stowarzyszeń, albo inny dowód posiadania osobowości prawnej;
  - b) dowód, że pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu skarżącego zostało udzielone przez osobę do tego uprawnioną.

Artykuł 102

Informacje do celów doręczeń

1. Do celów postępowania skarga wskazuje adres do doręczeń, a także nazwisko osoby, która została upoważniona i wyraziła zgodę na odbieranie doręczanych dokumentów. Skarga zawiera wskazanie nazwiska osoby, która została upoważniona i wyraziła zgodę na odbieranie doręczanych pism.
2. Oprócz lub zamiast wskazania adresu do doręczeń, o którym mowa w ust. 1, skarga może zawierać stwierdzenie, że adwokat, radca prawny lub pełnomocnik wyraża zgodę na doręczanie mu dokumentów za pośrednictwem e-EFTACourt lub innego technicznego środka komunikacji.

3. Jeżeli skarga nie spełnia wymagań określonych w ust. 1 i 2, wszelkie doręczenia dla strony związane z postępowaniem są dokonywane, do czasu usunięcia braków, przesyłką poleconą na adres pełnomocnika, adwokata lub radcy prawnego tej strony. W drodze odstępstwa od art. 38 doręczenie uważa się za dokonane prawidłowo z chwilą złożenia przesyłki poleconej na pocztę w miejscu, w którym ma siedzibę Trybunał.

Artykuł 103

Załącznikidoskargi

1. W razie potrzeby do skargi załącza się dokumenty, o których mowa w art. 19 akapit drugi statutu.
2. Do skargi dołącza się, w okolicznościach określonych w art. 37 porozumienia o nadzorze i Trybunale, dowód w postaci dokumentu wskazujący datę wezwania Urzędu Nadzoru EFTA do działania zgodnie z tym artykułem.

Artykuł 104

Dostosowanieskargi

1. W przypadku gdy decyzja Urzędu Nadzoru EFTA, o której stwierdzenie nieważności się wnosi, została zastąpiona lub zmieniona przez inną decyzję Urzędu Nadzoru EFTA mającą ten sam przedmiot, skarżący może, przed zamknięciem ustnego etapu postępowania lub przed podjęciem przez Trybunał decyzji o rozstrzygnięciu sprawy z pominięciem ustnego etapu postępowania, dostosować skargę w celu uwzględnienia tej nowej okoliczności.
2. Dostosowania skargi dokonuje się w odrębnym piśmie w terminie przewidzianym w art. 36 akapit trzeci porozumienia o nadzorze i Trybunale, w którym można wystąpić z żądaniem stwierdzenia nieważności decyzji Urzędu Nadzoru EFTA uzasadniającej dostosowanie skargi.
3. Pismo dostosowujące skargę zawiera:
  - a) dostosowane żądania;
  - b) w stosownych przypadkach dostosowane zarzuty i argumenty;
  - c) w stosownych przypadkach dowody i wnioski dowodowe związane z dostosowaniem żądań.
4. Do pisma dostosowującego skargę załącza się decyzję Urzędu Nadzoru EFTA uzasadniającą dostosowanie skargi. Jeżeli decyzja ta nie została załączona, sekretarz wyznacza skarżącemu rozsądny termin na jej przedstawienie. Jeżeli skarżący nie usunie tego braku w wyznaczonym terminie, Trybunał rozstrzyga, czy niespełnienie tego wymogu powoduje niedopuszczalność pisma dostosowującego skargę.
5. Niezależnie od przyszłego rozstrzygnięcia Trybunał w przedmiocie dopuszczalności pisma dostosowującego skargę przez wyznacza pozwanemu termin na ustosunkowanie się do tego pisma.
6. W stosownych przypadkach przez wyznacza interwenientom termin na uzupełnienie ich uwag w świetle pisma dostosowującego skargę i odpowiedzi pozwanego na to pismo. W tym celu pisma te są doręczane jednocześnie interwenientom.

Artykuł 105

Niezłożeniwymaganychdokumentów

Jeżeli dokumenty, o których mowa w art. 100, art. 101 ust. 2 i art. 103, nie zostały złożone, sekretarz wyznacza danej stronie rozsądny termin na ich złożenie. Jeżeli strona nie złoży dokumentów w wyznaczonym terminie, Trybunał rozstrzyga, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy, czy niedopełnienie tej formalności powoduje niedopuszczalność skargi lub innego pisma procesowego ze względów formalnych.

*Artykuł 106***Doręczenieskargi**

1. Skargę doręcza się pozwanemu poprzez wysłanie uwierzytelnionego odpisu skargi przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru albo przekazanie jej za potwierdzeniem odbioru bezpośrednio adresatowi. Jeżeli pozwany wyraził uprzednio zgodę na doręczanie skarg za pośrednictwem e-EFTACourt lub jakiegokolwiek innego technicznego środka komunikacji, skargi mogą być doręczane we wskazany sposób.
2. W przypadkach określonych w art. 105 doręczenia dokonuje się niezwłocznie po usunięciu braków skargi lub po uznaniu przez Trybunał skargi za dopuszczalną bez spełnienia wymogów określonych w art. 100, art. 101 ust. 2 i art. 103.

*Artykuł 107***Odpowiedźnaskargę**

1. W terminie dwóch miesięcy od doręczenia skargi strona pozwana składa odpowiedź na skargę. Odpowiedź ta wskazuje:
  - a) nazwę oraz siedzibę strony pozwanej;
  - b) podnoszone zarzuty i argumenty;
  - c) żądania strony pozwanej;
  - d) w stosownych przypadkach dowody lub wnioski dowodowe.
2. Art. 102 stosuje się do odpowiedzi na skargę.
3. W wyjątkowych przypadkach termin przewidziany w ust. 1 może zostać przedłużony przez prezesa na należycie uzasadniony wniosek pozwanego.

*Artykuł 108***Replikai duplika**

1. Skarga i odpowiedź na skargę mogą zostać uzupełnione repliką skarżącego, oraz – w razie takiego uzupełnienia – dupliką pozwanego.
2. Prezes określa terminy na wniesienie tych pism procesowych. Może on określić kwestie, których replika lub duplika powinna dotyczyć.

*Artykuł 109***Skargowymodelprocesu**

1. Z zastrzeżeniem przepisów art. 46 ust. 2, art. 59, art. 60 i art. 115 ust. 1 Trybunał bierze pod uwagę tylko te dokumenty, z którymi adwokaci lub radcowie prawni i pełnomocnicy stron mogli się zapoznać i co do których mogli się wypowiedzieć.
2. Bez uszczerbku dla art. 42 ust. 3 i art. 111 Trybunał może odrzucić każdy dokument złożony po zamknięciu etapu pisemnego postępowania.

ROZDZIAŁ 3

Zarzuty i dowody

Artykuł 110

Nowezarzuty

1. Nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że opierają się one na okolicznościach prawnych lub faktycznych ujawnionych dopiero w toku postępowania.
2. Niezależnie od przyszłego rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczalności zarzutów prezes może, na wniosek sędziego sprawozdawcy, wyznaczyć stronie przeciwnej termin na ustosunkowanie się do tych zarzutów.
3. Orzeczenie w przedmiocie dopuszczalności zarzutu uwzględnia się w wyroku kończącym postępowanie w sprawie.

Artykuł 111

Dowody wnioski dowodowe

1. Dowody i wnioski dowodowe przedstawia się w ramach pierwszej wymiany pism procesowych. Strony mogą przedstawiać nowe dowody lub wnioski dowodowe na poparcie swojej argumentacji w replice i duplice. Muszą uzasadnić wszelkie opóźnienia w ich złożeniu.
2. W wyjątkowych przypadkach strony mogą przedstawiać nowe dowody lub wnioski dowodowe po zamknięciu procedury pisemnej. Muszą uzasadnić wszelkie opóźnienia w ich złożeniu. Prezes może, na wniosek sędziego sprawozdawcy, wyznaczyć drugiej stronie termin na ustosunkowanie się do tych dowodów.

ROZDZIAŁ 4

Interwencja

Artykuł 112

Celi skutki interwencji

1. Interwencja może mieć na celu wyłącznie poparcie, w całości lub w części, żądań jednej ze stron. Nie wynika z niej jakiegokolwiek prawo do żądania przeprowadzenia rozprawy.
2. Interwencja ma charakter akcesoryjny względem postępowania głównego. Staje się bezprzedmiotowa w razie wykreślenia sprawy z rejestru Trybunału wskutek cofnięcia skargi lub ugody między stronami, a także w razie uznania skargi za niedopuszczalną.
3. Interwenient akceptuje stan sprawy, w jakim się ona znajduje w chwili jego wstąpienia.

Artykuł 113

Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta

1. Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta należy złożyć w terminie sześciu tygodni od publikacji, o której mowa w art. 15 ust. 5.
2. Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta złożony po upływie terminu określonego w ust. 1, lecz przed wydaniem decyzji o otwarciu ustnego etapu postępowania przewidzianej w art. 69, może zostać rozpatrzony. W takim przypadku, jeżeli prezes dopuści interwencję, interwenient może przedstawić uwagi podczas rozprawy, o ile ma ona miejsce.

3. Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta zawiera:
  - a) oznaczenie sprawy;
  - b) oznaczenie stron głównych;
  - c) nazwisko lub nazwę oraz miejsce zamieszkania albo siedzibę interwenienta;
  - d) żądania, które interwenient zamierza popierać;
  - e) omówienie okoliczności uzasadniających prawo do wstąpienia do sprawy w charakterze interwenienta, jeżeli wniosek składa się na podstawie art. 36 akapit drugi statutu.
4. Interwenient jest reprezentowany zgodnie z postanowieniami art. 17 statutu.
5. Zastosowanie mają art. 100, art. 101 ust. 2, art. 102, art. 103 i art. 105.

Artykuł 114

Decyzja w przedmiocie wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta

1. Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta doręcza się stronom głównym. Przed podjęciem decyzji w przedmiocie wniosku prezes umożliwia stronom przedstawienie uwag. Prezes podejmuje decyzję, czy mają one mieć formę pisemną czy ustną.
2. Prezes orzeka w przedmiocie wniosku postanowieniem lub przekazuje wniosek Trybunałowi.

Artykuł 115

Przedstawienie uwag interwenienta

1. Jeżeli interwencja, co do której złożono wniosek w określonym w art. 113 ust. 1 terminie sześciu tygodni, zostaje dopuszczona, interwenientowi przekazuje się odpis każdego pisma procesowego doręzonego stronom, jeżeli nie przedstawiły one uwag w przedmiocie wniosku w terminie 10 dni od doręczenia, o którym mowa w art. 114 ust. 1, albo nie wskazały w tym samym terminie materiałów lub dokumentów tajnych lub poufnych, których przekazanie interwenientowi mogłoby wyrządzić im szkodę.
2. Interwenient może przedstawić uwagi w terminie miesiąca od przekazania pism procesowych, o których mowa w ust. 1. Termin ten może zostać przedłużony przez prezesa na należycie uzasadniony wniosek interwenienta.
3. Uwagi interwenienta zawierają:
  - a) żądania interwenienta na poparcie całości lub części żądań jednej ze stron;
  - b) zarzuty i argumenty, jakie interwenient podnosi;
  - c) w stosownych przypadkach — dowody lub wnioski dowodowe.
4. Po przedstawieniu uwag interwenienta prezes może wyznaczyć termin, w którym strony mogą odpowiedzieć na te uwagi.
5. Jeżeli wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta zostaje złożony po upływie określonego w art. 113 ust. 1 terminu sześciu tygodni, interwenient otrzymuje odpis każdego pisma procesowego doręzonego stronom, jak przewidziano w ust. 1, lub sprawozdanie na rozprawę i przedstawia swoje uwagi na ustnym etapie postępowania.

ROZDZIAŁ 5

Tryb przyspieszony

Artykuł 116

Tryb przyspieszony

1. Na wniosek jednej ze stron lub z urzędu prezes może, ze względu na szczególnie pilny charakter oraz okoliczności sprawy oraz po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron i sędziogo sprawozdawcy, zdecydować o rozpoznaniu sprawy w trybie przyspieszonym.
2. Wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym składa się w odrębnym piśmie jednocześnie z wniesieniem, odpowiednio, skargi lub odpowiedzi na skargę. We wniosku tym można wskazać, że niektóre zarzuty lub argumenty albo niektóre fragmenty skargi lub odpowiedzi na skargę przedstawia się wyłącznie, jeżeli sprawa nie była rozpoznawana w trybie przyspieszonym, w szczególności dołączając do wniosku skróconą wersję skargi oraz wykaz załączników oraz załączniki, które bierze się pod uwagę wyłącznie w razie rozpoznawania sprawy w trybie przyspieszonym.

Artykuł 117

Procedura pisemna

1. Na zasadzie odstępstwa od przepisów art. 107 ust. 1, jeżeli sprawa ma zostać rozpoznana w trybie przyspieszonym, termin na przedstawienie odpowiedzi na skargę wynosi miesiąc od doręczenia decyzji prezesa dopuszczającej zastosowanie trybu przyspieszonego.
2. W przypadku zastosowania trybu przyspieszonego skarga i odpowiedź na skargę mogą zostać uzupełnione repliką i dupliką tylko pod warunkiem, że prezes uzna to za niezbędne.
3. Osoby zainteresowane mogą składać pisma procesowe lub uwagi na piśmie w wyznaczonym przez prezesa terminie, nie krótszym niż 15 dni. Prezes może wezwać do ograniczenia takich pism procesowych lub uwag na piśmie do zasadniczych kwestii prawnych podniesionych przez strony główne.
4. Decyzja prezesa o rozpoznaniu sprawy w trybie przyspieszonym może zostać uzależniona od spełnienia wymogów dotyczących objętości i sposobu przedstawiania pism procesowych stron, dalszego przebiegu postępowania oraz zarzutów i argumentów, w przedmiocie których Trybunał ma wydać rozstrzygnięcie.
5. Prezes może zadecydować o pominięciu sprawozdania na rozprawę.
6. Do składania pism procesowych zastosowanie ma art. 54. Na zasadzie odstępstwa od przepisów art. 54 ust. 7 data wpływu do sekretariatu, za pośrednictwem jakiegokolwiek technicznego środka komunikacji, jakim dysponuje Trybunał, odpisu podpisanego oryginału pisma procesowego wraz ze spisem materiałów i dokumentów, o którym mowa w art. 54 ust. 5, stanowi, do celów zachowania terminów procesowych, datę wpływu, o ile podpisany oryginał pisma procesowego wraz z załącznikami i odpisami, o których mowa w art. 54 ust. 3, zostanie złożony w sekretariacie nie później niż pięć dni po tej dacie.
7. Jeżeli jedna ze stron nie zastosuje się do jednego z wymogów, o których mowa w ust. 4, decyzja o rozpoznaniu sprawy w trybie przyspieszonym może zostać uchylona. W takim przypadku postępowanie jest dalej przeprowadzane w trybie zwykłym.

Artykuł 118

Interwencja w trybie przyspieszonym

1. Bez uszczerbku dla przepisów zawartych w rozdziale 4 niniejszego tytułu wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta składa się w terminie trzech tygodni od publikacji, o której mowa w art. 15 ust. 5. Interwenient może przedstawić uwagi w wyznaczonym przez prezesa terminie, nie krótszym niż 15 dni.

2. Po złożeniu uwag interwenienta prezes umożliwia stronom udzielenie odpowiedzi na te uwagi podczas rozprawy.

Artykuł 119

Ustny etap postępowania

1. Z chwilą złożenia odpowiedzi na skargę prezes wyznacza datę rozprawy, o której natychmiast informuje się strony. Prezes może przesunąć datę rozprawy, jeżeli konieczne jest zastosowanie środków dowodowych lub wymagają tego środki organizacji postępowania.
2. Bez uszczerbku dla art. 110 i 111 strony mogą uzupełnić argumentację oraz przedstawiać kolejne dowody lub wnioski dowodowe na ustnym etapie postępowania. Strony muszą uzasadnić jakiegokolwiek opóźnienie w ich złożeniu.

ROZDZIAŁ 6

Koszty

Artykuł 120

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów

O kosztach rozstrzyga się w wyroku lub postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie.

Artykuł 121

Ogólne zasady podziału kosztów

1. Kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

Jeżeli więcej niż jedna strona przegrała sprawę, Trybunał rozstrzyga o podziale kosztów.

2. W razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron oraz w wypadkach szczególnych Trybunał może postanowić, że koszty zostaną rozdzielone albo że każda ze stron poniesie własne koszty. Jednakże jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Trybunał może orzec, że jedna ze stron pokrywa własne koszty oraz zostaje obciążona również częścią kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.
3. Jeżeli wymagają tego względy słuszności, Trybunał może zdecydować, że strona przegrywająca sprawę pokrywa własne koszty i zostaje obciążona tylko częścią kosztów poniesionych przez stronę przeciwną, a nawet, że nie zostaje nimi obciążona w ogóle.
4. Trybunał może obciążyć stronę, nawet jeśli ta wygrała sprawę, częścią lub całością kosztów postępowania, jeżeli jest to uzasadnione jej postępowaniem, również przed wniesieniem skargi, w szczególności jeżeli strona przeciwna poniosła koszty, które zdaniem Trybunału wynikały z działania tej pierwszej strony niemającego uzasadnienia lub podjętego w złej wierze.

Artykuł 122

Koszty interwenientów

1. Osoby zainteresowane, które interweniują lub składają uwagi w sprawie, pokrywają własne koszty.
2. Trybunał może zdecydować, że interwenient niewymieniony w ust. 1 pokrywa własne koszty.

*Artykuł 123***Kosztyw przypadku cofnięcia skargi**

1. Strona, która cofa skargę, zostaje obciążona kosztami na żądanie strony przeciwnej sformułowane w uwagach w przedmiocie cofnięcia skargi. Jednakże na żądanie strony, która cofa skargę, koszty pokrywa strona przeciwna, jeżeli jest to uzasadnione jej postępowaniem.
2. W przypadku porozumienia między stronami, w przedmiocie kosztów rozstrzyga się zgodnie z tym porozumieniem.
3. Jeżeli strony nie zażądają zwrotu kosztów, każda z nich pokrywa własne koszty.

*Artykuł 124***Kosztyw przypadku umorzenia postępowania**

W przypadku umorzenia postępowania Trybunał rozstrzyga o kosztach według uznania.

*Artykuł 125***Kosztysądowe**

1. Postępowanie przed Trybunałem jest wolne od opłat, z zastrzeżeniem następujących przepisów:
  - a) jeżeli Trybunał poniósł koszty, których można było uniknąć, może obciążyć nimi stronę, która je spowodowała;
  - b) strona, na której wniosek sporządzono kopie lub tłumaczenia, zwraca koszty zgodnie z ustaloną opłatą, o której mowa w art.16 ust.1, jeżeli sekretarz uzna te koszty za nadzwyczajne.
2. Niezbędne koszty postępowania egzekucyjnego poniesione przez stronę w związku z wykonaniem wyroku lub postanowienia Trybunału zwraca strona przeciwna według stawek opłat obowiązujących w państwie, na którego terytorium prowadzono egzekucję, lub innych stosowanych metod prawnych.

*Artykuł 126***Kosztypodlegającezwrotowi**

Z zastrzeżeniem poprzedniego artykułu za koszty podlegające zwrotowi uznaje się:

- a) kwoty należne świadkom i biegłym na podstawie art. 66;
- b) niezbędne wydatki poniesione przez strony w związku z postępowaniem, w szczególności koszty podróży i pobytu oraz wynagrodzenie pełnomocników, doradców, adwokatów lub radców prawnych.

*Artykuł 127***Sporyw zakresie kosztów podlegających zwrotowi**

1. W razie sporu dotyczącego kosztów podlegających zwrotowi Trybunał, na wniosek zainteresowanej strony i po zapoznaniu się ze stanowiskiem strony przeciwnej, wydaje orzeczenie.
2. Strony mogą wystąpić o uwierzytelniony odpis postanowienia do celów prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Artykuł 128

Zasady płatności

1. Trybunał dokonuje płatności w walucie państwa, w którym ma swoją siedzibę.
2. Jeżeli koszty podlegające zwrotowi zostały poniesione w innej walucie niż euro lub czynności stanowiące podstawę zwrotu zostały dokonane w kraju, którego walutą nie jest euro, lub jeżeli koszty podlegające zwrotowi zostały poniesione w różnych walutach, zainteresowana strona może wybrać walutę, w której koszty mają zostać zwrócone. We wszystkich takich przypadkach wymiana dokonuje się po referencyjnym kursie Europejskiego Banku Centralnego z dnia płatności. W wyjątkowych okolicznościach Trybunał może ograniczyć to prawo wyboru.

TYTUŁ V

PROCEDURY SZCZEGÓLNE

ROZDZIAŁ 1

Przydzielanie wniosków i skarg sędziemu sprawozdawcy

Artykuł 129

Przydzielanie wniosków i skarg sędziemu sprawozdawcy

1. Wnioski i skargi, o których mowa w niniejszym tytule, a także wniosek o sprostowanie, o którym mowa w art. 87, z wyjątkiem wniosków, o których mowa w art. 140, przydziela się sędziemu sprawozdawcy, który był sprawozdawcą w sprawie, której wniosek lub skarga dotyczy.
2. Jeżeli sędzia sprawozdawca nie może wykonywać swoich czynności, prezes przydziela dany wniosek lub skargę innemu sędziemu.

ROZDZIAŁ 2

Uгода, cofnięcie skargi, umorzenie postępowania i kwestie incydentalne

Artykuł 130

Uгода

1. Jeżeli przed wydaniem orzeczenia strony zawrą ugodę i poinformują Trybunał o zrzeczeniu się wszelkich roszczeń, prezes postanawia o wykreśleniu sprawy z rejestru i rozstrzyga o kosztach zgodnie z przepisami art. 123, uwzględniając ewentualne propozycje stron w tym zakresie.
2. Przepisu tego nie stosuje się do skarg określonych w art. 36 i 37 porozumienia o nadzorze i Trybunale.

Artykuł 131

Cofnięcie skargi

Jeżeli skarżący poinformuje Trybunał, na piśmie lub podczas rozprawy, że zamierza cofnąć skargę, prezes, postanawia o wykreśleniu sprawy z rejestru i rozstrzyga o kosztach zgodnie z przepisami art. 123.

*Artykuł 132***Umorzeniepostępowania**

1. Jeżeli Trybunał jest oczywiście niewłaściwy do rozpoznania skargi lub jeżeli skarga jest oczywiście niedopuszczalna albo prawnie oczywiście bezzasadna, Trybunał może, na wniosek sędziego sprawozdawcy, orzec w drodze postanowienia z uzasadnieniem, bez dalszych czynności procesowych.
2. Trybunał może w każdej chwili, z urzędu, po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron, orzec w drodze postanowienia z uzasadnieniem wystąpienie bezwzględnych przeszkód procesowych albo uznać, iż skarga stała się bezprzedmiotowa i że nie ma potrzeby jej rozpatrywania.

*Artykuł 133***Kwestieformalnei incydentalne**

1. Jeżeli strona wnosi do Trybunału o rozstrzygnięcie w przedmiocie niedopuszczalności lub innej kwestii formalnej lub incydentalnej bez rozpatrywania sprawy co do istoty, czyni to w odrębnym piśmie.
2. Wniosek zawiera omówienie zarzutów co do stanu faktycznego i co do prawa oraz żądania. Do wniosku załącza się materiały i dokumenty powołane na jego poparcie.
3. Po złożeniu wniosku prezes wyznacza stronie przeciwnej termin na przedstawienie na piśmie jej argumentów co do stanu faktycznego i prawa oraz żądań.
4. Jeżeli Trybunał nie zdecyduje inaczej, dalsze postępowanie w przedmiocie wniosku odbywa się ustnie.
5. Trybunał rozstrzyga w przedmiocie wniosku w możliwie najkrótszym czasie lub pozostawia go do rozstrzygnięcia w wyroku, jeżeli uzasadniają to szczególne okoliczności.
6. Jeżeli Trybunał oddali wniosek lub pozostawi go do rozstrzygnięcia w wyroku, prezes wyznacza nowe terminy dla dalszych czynności procesowych.

ROZDZIAŁ 3

Wyroki zaoczne*Artykuł 134***Wyroki zaoczne**

1. Jeżeli strona pozwana, której skarga została właściwie doręczona, nie złoży odpowiedzi na skargę w przepisanej formie i w przepisany terminie, skarżący może w terminie określonym przez prezesa wnieść do Trybunału o wydanie wyroku zaocznego.
2. Pozwany, który nie złożył odpowiedzi na skargę, nie uczestniczy w postępowaniu zaocznym; nie doręcza mu się dokumentów procesowych, z wyjątkiem orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.
3. W wyroku zaocznym Trybunał orzeka zgodnie z żądaniami skarżącego, chyba że jest oczywiście niewłaściwy do rozpoznania skargi lub skarga jest oczywiście niedopuszczalna albo prawnie oczywiście bezzasadna.
4. Wyrok zaoczny podlega wykonaniu. Trybunał może jednak zawiesić wykonanie wyroku do czasu wydania orzeczenia w przedmiocie sprzeciwu wniesionego na podstawie art. 135 lub uzależnić jego wykonanie od złożenia zabezpieczenia, którego wysokość i rodzaj określane są stosownie do okoliczności; Zabezpieczenie podlega zwrotowi w razie braku sprzeciwu albo jego nieuwzględnienia.

Artykuł 135

Sprzeciwodwyroku zaocznego

1. Od wyroku zaocznego można wnieść sprzeciw.
2. Sprzeciw wnosi się w terminie miesiąca od doręczenia wyroku w sposób określony w art. 101–103.
3. Po doręczeniu sprzeciwu prezes wyznacza stronie przeciwnej termin na przedstawienie uwag na piśmie.
4. Postępowanie toczy się zgodnie z art. 54–87.
5. Trybunał rozstrzyga wyrokiem, od którego nie można wnieść sprzeciwu.
6. Oryginał wyroku załącza się do oryginału wyroku zaocznego. Wzmiankę o wyroku wydanym wskutek sprzeciwu zamieszcza się na marginesie oryginału wyroku zaocznego.

ROZDZIAŁ 4

Wnioski i środki zaskarżenia dotyczące wyroków i postanowień

Artykuł 136

Pominięcie rozstrzygnięcia

1. Jeżeli Trybunał nie rozstrzygnął w przedmiocie jednego z żądań lub w przedmiocie kosztów, zainteresowana strona składa na piśmie stosowny wniosek w terminie miesiąca od doręczenia orzeczenia.
2. Wniosek doręcza się stronie przeciwnej, której prezes wyznacza termin na przedstawienie uwag na piśmie.
3. Po przedstawieniu uwag przez stronę Trybunał rozstrzyga jednocześnie o dopuszczalności wniosku i o jego zasadności.

Artykuł 137

Powództwo osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu

1. Do powództwa osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu na podstawie art. 38 statutu stosuje się przepisy art. 101–103. Skarga powinna zawierać ponadto:
  - a) oznaczenie zaskarżonego wyroku lub postanowienia;
  - b) wskazanie, w jaki sposób zaskarżone orzeczenie narusza prawa osoby trzeciej wnoszącej powództwo;
  - c) wskazanie powodów, dla których osoba trzecia wnosząca powództwo nie mogła brać udziału w postępowaniu przed Trybunałem.
2. Powództwo skierowane jest przeciwko wszystkim stronom postępowania.
3. Powództwo wnosi się w terminie dwóch miesięcy od publikacji orzeczenia w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.
4. Na wniosek osoby trzeciej wnoszącej powództwo przeciwko prawomocnemu orzeczeniu wykonanie zaskarżonego orzeczenia może zostać zawieszona w drodze postanowienia. Stosuje się przepisy rozdziału 5 niniejszego tytułu.
5. Powództwo osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu doręcza się stronom, które w terminie wyznaczonym przez prezesa mogą przedstawić uwagi na piśmie.
6. Trybunał orzeka po umożliwieniu stronom przedstawienia uwag.

7. W razie uwzględnienia powództwa osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu zaskarżone orzeczenie podlega zmianie w odpowiednim zakresie.
8. Oryginał wyroku wydanego wskutek powództwa osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu załącza się do oryginału zaskarżonego orzeczenia. Wzmiankę o wyroku wydanym wskutek powództwa osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu zamieszcza się na marginesie oryginału zaskarżonego orzeczenia.

Artykuł 138

Wykładniawyrokwóipostanowień

1. Zgodnie z art. 39 statutu w przypadku wątpliwości co do znaczenia lub skutków wyroku albo postanowienia Trybunał dokonuje jego wykładni na wniosek jednej ze stron, która uzasadni swój interes w tym zakresie, lub Urzędu Nadzoru EFTA.
2. Wniosek o dokonanie wykładni składa się w terminie dwóch lat od ogłoszenia wyroku lub doręczenia postanowienia.
3. Wniosek o dokonanie wykładni sporządza się zgodnie z przepisami art. 103–105. Ponadto skarga powinna zawierać oznaczenie:
  - a) orzeczenia, którego dotyczy;
  - b) fragmentów, o których wykładnię się wnosi.
4. Wniosek skierowany jest przeciwko wszystkim stronom postępowania w sprawie, w której zapadło orzeczenie, o którego wykładnię się wnosi.
5. Trybunał rozstrzyga wyrokiem po umożliwieniu stronom przedstawienia uwag.
6. Oryginał wyroku interpretacyjnego załącza się do oryginału orzeczenia interpretowanego. Wzmiankę o wyroku interpretacyjnym zamieszcza się na marginesie oryginału orzeczenia interpretowanego.

Artykuł 139

Wznowieniepostępowania

1. Zgodnie z art. 40 statutu skargę o wznowienie postępowania można wnieść do Trybunału jedynie w związku z ujawnieniem okoliczności faktycznej mogącej mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, nieznaną w chwili ogłoszenia wyroku lub doręczenia postanowienia ani Trybunałowi, ani stronie wnoszącej o wznowienie postępowania.
2. Niezależnie od terminu dziesięciu lat przewidzianego w art. 40 akapit trzeci statutu skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym skarżący dowiedział się o okoliczności, na której opiera skargę.
3. Do skargi o wznowienie postępowania stosuje się art. 101–103. Skarga powinna zawierać ponadto:
  - a) oznaczenie zaskarżonego wyroku lub postanowienia;
  - b) wskazanie części orzeczenia, których dotyczy skarga;
  - c) wskazanie okoliczności faktycznych, na których oparta jest skarga;
  - d) wskazanie środków dowodowych na potwierdzenie istnienia okoliczności faktycznych uzasadniających wznowienie postępowania oraz dotrzymania terminów wskazanych w ust. 2.
4. Skarga o wznowienie postępowania jest skierowana przeciwko wszystkim stronom postępowania w sprawie, w której zapadło zaskarżone orzeczenie.
5. Nie przesądzając o istocie sprawy, Trybunał orzeka w przedmiocie dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania postanowieniem, z uwzględnieniem uwag stron przedstawionych na piśmie

6. Jeżeli Trybunał uzna skargę za dopuszczalną, rozpoznaje sprawę co do istoty i orzeka wyrokiem zgodnie z przepisami niniejszego regulaminu
7. Oryginał wyroku wydanego wskutek wznowienia postępowania załącza się do oryginału orzeczenia, które zapadło we wznowionym postępowaniu. Wzmiankę o wyroku wydanym wskutek wznowienia postępowania zamieszcza się na marginesie oryginału orzeczenia, które zapadło we wznowionym postępowaniu.

ROZDZIAŁ 5

Zawieszenie wykonania aktu i inne środki tymczasowe

Artykuł 140

Wniosek o zawieszenie wykonania aktu lub o zastosowanie środków tymczasowych

1. Wniosek o zawieszenie wykonania, na podstawie art. 40 porozumienia o nadzorze i Trybunale, aktu wydanego przez Urząd Nadzoru EFTA jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy wnioskodawca zaskarżył ten akt do Trybunału.
2. Wniosek dotyczący innego środka tymczasowego na podstawie art. 41 porozumienia o nadzorze i Trybunale jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy zostaje złożony przez stronę w postępowaniu toczącym się przed Trybunałem i odnosi się do tej sprawy.
3. We wnioskach, o których mowa w ustępach powyżej, należy określić przedmiot sporu, wskazać okoliczności niecierpiące zwłoki, a także uprawdopodobnić z faktycznego i prawnego punktu widzenia konieczność zastosowania środka.
4. Wnioski składa się w odrębnym piśmie, zgodnie z przepisami art. 101–103.
5. Wniosek doręcza się stronie przeciwnej, której prezes Trybunału wyznacza krótki termin na przedstawienie uwag na piśmie lub ustnie.
6. Prezes może zastosować środki organizacji postępowania lub postanowić o przeprowadzeniu środków dowodowych.
7. Prezes może uwzględnić wniosek również przed przedstawieniem uwag przez stronę przeciwną. Decyzja ta może następnie zostać zmieniona lub uchylona, również z urzędu.

Artykuł 141

Rozstrzygnięcia przedmiocie wniosku

1. Prezes orzeka samodzielnie lub przekazuje wniosek Trybunałowi.
2. W przypadku przekazania wniosku Trybunałowi orzeka on bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 142

Postanowienie o zawieszeniu wykonania aktu lub o zastosowanie środków tymczasowych

1. W przedmiocie wniosku orzeka się postanowieniem z uzasadnieniem. Postanowienie to doręcza się natychmiast stronom.
2. Wykonanie postanowienia może zostać uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę zabezpieczenia, którego wysokość i rodzaj określa się stosownie do okoliczności.
3. Postanowienie może wyznaczać dzień, z którym środek tymczasowy wygasa. W przeciwnym razie środek tymczasowy wygasa z dniem ogłoszenia wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

4. Postanowienie ma jedynie charakter tymczasowy i nie przesądza rozstrzygnięcia Trybunału co do istoty sprawy.

Artykuł 143

Zmiana okoliczności

Na wniosek strony postanowienie może zostać w każdej chwili zmienione lub uchylone ze względu na zmianę okoliczności.

Artykuł 144

Ponowny wniosek

Nieuwzględnienie wniosku o zastosowanie środka tymczasowego nie stoi na przeszkodzie wniesieniu przez tę samą stronę ponownego wniosku opartego na nowych okolicznościach faktycznych.

Artykuł 145

Zawieszenie na podstawie art. 19 porozumienia o nadzorze i Trybunale

1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do wniosków o zawieszenie postępowania egzekucyjnego mającego na celu wykonanie orzeczenia Trybunału lub aktu Urzędu Nadzoru EFTA na podstawie art. 19 porozumienia o nadzorze i Trybunale.
2. Postanowienie uwzględniające wniosek określa w stosownym przypadku dzień, z którym środek tymczasowy wygasa.

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 146

Regulamin dodatkowy

Po konsultacjach z zainteresowanymi rządami Trybunał może przyjąć regulamin dodatkowy zawierający przepisy dotyczące:

- a) wniosków o pomoc sądową;
- b) wniosków o przyznanie pomocy prawnej;
- c) powiadamiania przez Trybunał o przypadkach niestawienia świadków lub wszelkich przypadkach zeznania nieprawdy lub oświadczenia nieprawdy złożonego przez świadka lub biegłego zgodnie z art. 26 statutu.

Artykuł 147

Przepisy wykonawcze

Trybunał może wydać praktyczne instrukcje lub przepisy odnoszące się w szczególności do przygotowywania i prowadzenia rozpraw przed Trybunałem oraz składania pism procesowych lub uwag na piśmie.

Artykuł 148

Wideokonferencje

Trybunał może określić, w drodze decyzji, zasady dotyczące korzystania przez niego z narzędzi wideokomunikacji i transmisji.

*Artykuł 149***Uchylenie**

Niniejszy regulamin zastępuje regulamin postępowania przed Trybunałem EFTA przyjęty w dniu 4 stycznia i 1 lutego 1994 r., ostatnio zmieniony dnia 16 maja 2012 r.

*Artykuł 150***Publikacja i wejście w życie**

1. Niniejszy regulamin, którego tekstem autentycznym jest jego wersja sporządzona w języku angielskim, zostaje opublikowany w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.
  2. Trybunał dokonuje urzędowego przekładu niniejszego regulaminu na języki: niemiecki, islandzki i norweski.
  3. Niniejszy regulamin wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po jego opublikowaniu.
-

ZAŁĄCZNIK I

**DECYZJA TRYBUNAŁU Z DNIA 12 GRUDNIA 2016 R. W SPRAWIE SKŁADANIA I DORĘCZANIA PISM PROCESOWYCH
ZA POŚREDNICTWEM APLIKACJI E-EFTACOURT (2017/C 73/09)****DECYZJA TRYBUNAŁU****w sprawie wnoszenia pism procesowych i ich doręczania za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt**

(2017/C 73/09)

TRYBUNAŁ,

uwzględniając regulamin wewnętrzny, w szczególności jego art. 32 ust. 5 akapit drugi ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

[...] Trybunał określa, w drodze decyzji, zasady, na jakich pismo procesowe przekazane do sekretariatu drogą elektroniczną zostaje uznane za oryginał tego pisma. [...].

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Aplikacja informatyczna o nazwie e-EFTACourt pozwala na składanie i doręczanie pism procesowych drogą elektroniczną na warunkach określonych w niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Do korzystania z aplikacji wymagane będą: osobista identyfikacja użytkownika i hasło.

Artykuł 3

Złożone za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt pismo procesowe uznaje się za oryginał tego pisma w rozumieniu art. 32 ust. 1 akapit pierwszy regulaminu postępowania ⁽²⁾, jeśli do złożenia dokumentu posłużono się identyfikatorem użytkownika i hasłem przedstawiciela strony. Taka identyfikacja stanowi podpis na przedmiotowym dokumencie.

Artykuł 4

Dokumentowi złożonemu za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt muszą towarzyszyć wymienione w nim załączniki i ich wykaz.

Złożenie uwierzytelnionych odpisów złożonego za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt pisma wraz z ewentualnymi załącznikami nie jest wymagane.

Artykuł 5

Pismo procesowe uznaje się za złożone w rozumieniu art. 32 ust. 2 regulaminu postępowania ⁽³⁾ z chwilą zatwierdzenia jego złożenia przez przedstawiciela strony.

⁽¹⁾ Art. 54 ust. 8 obowiązującego regulaminu postępowania.

⁽²⁾ Art. 54 ust. 2 obowiązującego regulaminu postępowania.

⁽³⁾ Art. 54 ust. 4 obowiązującego regulaminu postępowania.

Stosowanym czasem jest czas obowiązujący w Wielkim Księstwie Luksemburga.

Artykuł 6

Pisma procesowe, w tym wyroki i postanowienia, doręczane są przedstawicielom stron za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt, jeśli jednoznacznie wyrazili oni zgodę na stosowanie tej metody doręczania lub, w kontekście danej sprawy, wyrazili swoją zgodę na stosowanie tej metody doręczania poprzez złożenie pisma procesowego za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt.

Pisma procesowe są również doręczane za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt państwom będącym stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Urzędowi Nadzoru EFTA oraz instytucjom, organom, urządzą i agencjom unijnym, o ile zaakceptowały one tę metodę doręczania.

Artykuł 7

Adresaci, dla których przeznaczone są doręczane dokumenty, o których mowa w art. 6, powiadamiani są pocztą elektroniczną o każdym dokumencie, który jest im doręczany za pośrednictwem aplikacji e-EFTACourt.

Pismo procesowe doręczane jest w momencie, w którym adresat, dla którego jest ono przeznaczone (przedstawiciel lub jego asystent), składa wniosek o dostęp do danego dokumentu. W przypadku braku wniosku o dostęp dokument uważa się za doręczony po upływie siedmiu dni od dnia, w którym wysłany został e-mail z powiadomieniem.

Jeśli strona reprezentowana jest przez więcej niż jednego pełnomocnika lub prawnika, momentem, od którego naliczany jest ten okres, jest moment złożenia pierwszego wniosku o dostęp.

Stosowanym czasem jest czas obowiązujący w Wielkim Księstwie Luksemburga.

Artykuł 8

Sekretarz określa warunki korzystania z aplikacji e-EFTACourt i zapewnia ich przestrzeganie. Wszelkie korzystanie z aplikacji e-EFTACourt niezgodne z tymi warunkami może spowodować zamknięcie danego konta.

Trybunał podejmuje niezbędne kroki, aby chronić aplikację e-EFTACourt przed wszelkimi nadużyciami i wykorzystaniem w złej wierze.

Użytkownicy powiadamiani są pocztą elektroniczną o każdym działaniu podjętym na podstawie niniejszego artykułu, które uniemożliwiłoby im korzystanie ze swojego konta.

Artykuł 9

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w Sekcji EOG i w Suplemencie EOG do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Luksemburg, dnia 12 grudnia 2016 r.

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz organów krajowych, o których mowa w art. 51 ust. 5, art. 64 ust. 2 i art. 68 ust. 3:

ISLANDIA

Ministerstwo Sprawiedliwości

LIECHTENSTEIN

Ministerstwo Sprawiedliwości

NORWEGIA

Ministerstwo Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Publicznego
